

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczai-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 30 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:	Negyedévre . 2 frt — kr.
Egész évre . 6 frt — kr.	Egy hónapra — > 80 >
Félévre . 3 > — >	Vidékre postán szállítva:
Negyedévre . 1 > 50 >	Egész évre 10 frt — kr.
Egy hónapra — > 60 >	Félévre . 5 > — >
Helyben házhoz hordva:	Negyedévre . 2 > 50 >
Egész évre . 8 frt — kr.	Egy hónapra 1 > — >
Félévre . 4 > — >	Egyes szám ára 4 kr.

Visszapillantás.

(K—ly.) Mikor a szabadelvű párt *puskapor fogvatartásán volt*, a generális haditanácsot tartott és azt határozta, hogy — *kirohanást tesznek* és a velük kokettirozott Szilágyit, aki nagytehetségű vegyész és puskaporgyártó hírében állott, — az ellenzék az ostromlók táborából — *elfogják*. És csakugyan el is fogták.

Nagy öröm lett a szabadelvű várban. Fáklyás zenék, mozsár- és ágyudurrogás között vitték be a foglyot és — ha igaz? — „Tedeum“-ot is tartottak azon boldogító hitben, hogy az ő világrengető zsenialitásának sikerülni fog: *megtölteni az ürülő puskaporos raktárakat* és a hős védősereg folytathatja tovább is a tüzelést a támadó és a maguk között ugyanis mindig lázongó ellenzék ellen addig, míg valamely véletlen eset ártalmatlanná nem teszi a Babel tornyát építőkre emlékeztető *sok nyelvű és sok elvű fegyelmetlen sereget*.

A szabadelvűpárt egyelőre jól számított, a generális taktikája fényes eredményt szült. Szilágyi Dezső teremtett, gyártott annyi *puskapor*, amennyi egy jó hosszú ideig eltartott.

De a 67-es alapon álló ellenzékkel nyíltan rokonszenvező *igazhivők*, valamint a még akkor a szabadelvűpárt hajókötélét húzó, suttymban azonban már gyanakvó főtisztelendő urak is, — *nagyot csalódtak*.

Az igazat megvallva, azt hitték, hogy ő nemcsak puskapor ment gyártani a szabadelvű várba, hanem — *dinamitot is vitt magával*: hogy a kívülről évek óta hasztalan ostromolt szabadelvű várat, egy alkalmas pillanatban, *belülről — szétrobbantsa*.

Láttuk is, hogy valamely szétbontó erő működött, hogy valamely explózió is történt a várban: *a vár védelme más kezre bízott*; láttuk azt is jó távcsővön, hogy a fellegrvár falain nagy repedések mutatkoztak; de mivel a rések,

repedések *betömettek* és a védelem tovább folyt, kételkedni kezdtünk: vajjon valamely belső erő akarta-e a veszedelmet, avagy hogy az ostromló sereg — az ellenzék — lövegeinek tulajdonítandó-e . . . *az ágyuknak ritkábban való szólása?*

De történt legyen amint történt, a *puskapor ismét elfogyni kezdett a várban* nemcsak, de a védő sereg is *dezertirozni kezdett*; tehát nemcsak a nagyidai cigányok — akiknek tudvalevőleg elfogyott a puskaforuk — sorsától kellett tartani, de a felől is gondoskodni kellett, hogy a védő sereggben támadt hézagok is kitöltessenek, sőt ha lehetséges, meg is szaporíttassék a lankadó vitézek száma.

És mi lett? . . . *az lett, amit senki sem várt*. A furfangos generális, aki időközben szerény — gondolom 8000 frttal penzióba lépett ugyan, de azért a kullisszák mögül, mégis ő kormányozott, — ismét kieszt egy agyafurt tervet. Kiválasztottak néhány bátor, kitünő halászt és buvárt a várórségből és elküldötték *szerecsét próbálni az ellenzék vizeire*.

Ezek fölkeresték az ellenzék vizein horgászó népet (legelőször is Herman Ottó bátyámmal találkoztak, aki akkor éppen egy sovány singárt fogott és annak a torkán — t. i. nem a singéren, hanem Ottó bátyámén — akadt szálkájától köhécselt) és a horgaikra akasztott *egyházpolitikai javaslatok csalétkét*, minthogy a horgászok a hosszú, lelket ölő várakozásnak miatta, valamennyien szunyókáltak, — *mind elcsillentették*.

És csodák csodája! ez a furfangos esz is sikerült: az álmos horgászok, elvesztvén ki fejét, ki kalapját ki meg éppen — a „*kalap alatt valóját*“, mind a várba rohantak a csalétek után. (Ott, *persze hogy későn*, fölbredtek ők már; de úgy voltak, mint az az insurgens, aki azt kiáltotta, hogy: »törököt fogtam kapitány uram; de az istállóját! *nem ereszt el.*« *Bezárták a várkapukat*.

A világ, mely réges-régen megunt már a szabadelvűpárt áldástalan uralkodását ismét *föllelegzett*: örült annak, hogy az ellenzék a várba *beszöktek* — amint ő t. i. hitte. Örült, mert egyrészt semmi szükség sem volt rájuk, már t. i. azon rajongó részére, mely a 67-es alapon nem áll; — másrészt mert azt hitte, hogy a beszökött népség elég ravasz lesz: az elcsillentett egyházpolitikai javaslatok megszavaztatásától, *távol maradni fog és — szunyókálni*; és ha fölráznák őket a szendergéshől, legföljebb azt fogják mondani nagy álmosan, hogy — „*si dus faciunt idem, non est idem.*“

De hát ismét, az ellenzékben is *csalódtunk*; beteretle őket a szabadelvűpárt szavazni és ők — az ő lelkük rajta! — *megszavazták*. (Ők lássák, hogyan számolnak le, nem a lelkiismeretükkel, hanem a sarkukat taposó „*néppárt*“-tal?)

Éllet, veszélylyel — mint a vasmegeyi ember mondja — furfanggal, ravaszsággal, csellel, fortélylyal *megszavaztattak a szerencsétlen egyházpolitikai javaslatok*. . . . A szabadelvűpárt görögültzet küldött és gyújtatott a vármegyékben és deputációk küldettek Budapestre, Allah prófétái a főispánok által. Dob, sip, trombita fujta, hirdette, hogy most már *modern állam vagyunk*; most megházasodhatunk templom és pap nélkül, *mint a házinyulak*, és ha akarunk: lehetünk zsidók, vagy akár felekezeti nélküliek, mint a Csicsa-czigány, vagy a jamparikok.

De hát azt mondta a határjáró komisziónak a nemes ember, midőn az ő földjére lépett az alispán, hogy: „*lassan Nyáry! fa vagyon ott*“ . . .

Égiháboru támadt; nagy vihar és forgó szél, olyan mint az amerikai Cyklon, vagy még annál is veszedelmesebb!

A főrendiház hazafias ellenzékében *megdobbant a sziv*; látva, hogy a szabadelvűpárt hamis czéje alatt, nemcsak a tönk szélére juttatta Magyarországnak *államalkotó főlemét* a földbirtokos- és földművelő osztályt az ő merkantil-politi-

kája által, hanem most még apától örökölt és vész- és viharban kegyelettel megörzött, vallásos meggyőződésében is megszavarni akarja: *résre állott és „vétőt” mondott* az országnak egy külellenségnél sokkal nagyobb kárt okozott, áldástalan szabadelvű gazdálkodásnak!

És mivel most már a főtisztelendő urak is eleresztették a szabadelvű hajó vontató kötelét: talán — fölébred a közvélemény is a harmadik kakasszóra?!... De abban is biztunk, hogy *kapitulálni fog a szabadelvűpárt*; mert több ilyen alkalom nem kínálkozott és nem fog kínálkozni az ő elég hosszú életében arra való nézve, hogy ily tisztességes föltételek mellett kapitulálhasson, mint amilyenek mellett most, kapitulálhatott volna!... A 67-es alapon álló nemzeti párttal és a párton kívüliekkel fuzionálhatott volna; megtisztulhatott volna a fuzió purgatóriumában, a szabadelvű várban elkövetett sok, tenger büneitől. — De hát görcsösen ragaszkodott a hatalomhoz, mint a haladokló a feszülethez és — *nem fuzionált*.

A közvélemény zugott, de maga a szabadelvű védő sereg is lázongott; a jobbak lelkében *erősen reagált a fuzió szele*; de hijába reagált: győzött a hatalom vágyát magába hipnotizált többség: a várat kitatarozták, védelmi szerekkel ellátták és új parancsnokokat állítottak a védelem vezetésének élére. Káplárok, sőt közvitéztek is lettek parancsnokokká... A beszökölt ellenzék meg ajtón, ablakon, kapun — ki hogyan tud — szökdösnek, gőzölögnek kifelé a várból és lebegnek itt kint az ég — mitől ők elfordultak — és a föld — ami tőlük fordult el —

között, mint a Mahomed koporsója!... az ürben, a pusztá légben.

Most fegyverszünet van... Pekkingben.

A szabadelvűpárt gyártja a füstös puskaport, önti a fa — ágyukat, élesíti a rozsdás kardot és — — *főzi a taplót*. (Halljuk a sustorgást.)

A 67-es alapon álló *nemzeti párt* és fegyvertársai, méltóságos nyugalommal várják a döntő pillanatot, midőn a jog, az igazság, az észszerű és igazi — *nem talmi* — szabadelvűség talapzatára állított ágyuit megszólaltatja, a fuziót létesíti és a szabadelvűpártnak hosszú és áldástalan uralmát végre-valahára megszüntetni fogja. ... És ezen párt nyugodt is lehet, mert a mellette tömörülő néppárt hatalmasan gyarapodik, és biztosra vehető, hogy az agrár-zászló alatt *fegyverszövetségese lesz — a döntő csatában*.

Hát az apró-cseprő, különféle tarka zászlók alatt és még tarkább jelszavak mellett portyázó ellenzékkel ugyan mi lesz? ... No, ők legnagyobb bajban vannak! Hátuk mögött félelmetesen szervekedik, szaporodik a néppárt, ők megtanulják meg azt az indulót, hogy: *„Már siess hazámba visszavert seregem!”* ... és elmehetnek horgászni a vizekre, *elvezendő mandátumaikra!*

Földosztás.

Lapunk egyik főfeladatául — rég érzett hiány pótlása végett — az illemtelente modort és a tisztességes hangot tüztük ki.

E feladatunkat nem szabad szem elől téveszteni; de megvalljuk őszintén, hogy azon iránynyal s ennek munkásaival, valamint eszközeikkel szemben, melyek

ellen a küzdelmet fölvevük: épen említett feladatunk a legnehezebb. A kancsal szem, a durva furfang, az érdes marok és vaskos dorong — bizony próbára teszi a glacés-keztyükben vivóknak minden türelmét és higgadtságát...

Mi mondatja ezt épen most velünk?

Az egyik helybeli lap mai vezércikkének irányzatos, lázító tartalma; az íróasztalnál gyártott frázisok üressége mellett a dolog nem ismerése; általános szólásoknak valótlanosságokkal bizonyítása.

Ez a lap, a »Nagyvárad,« mely a néppártot a rendbontó szociálisták- és anarkistákkal egy kalap alá vonja s vele az intelligens és birtokos osztályt ijesztgeti, most beállt földosztónak.

Mert az éhínséggel sújtott Hódmezővásárhely 55 ezer lakosa közül a felének nincs saját földje: 3—4 holdat akar mindenkinek juttatni; vagy legalább is kisebb-nagyobb haszonbéres parcellákat kíván számukra; ami hogy nem történt, azért okozza a földbirtokosokat, a püspököket és káptalanokat.

Ime, ha igaz, amit ez a lap a néppártra ráfog, akkor a socialistákon kívül most már ő is az új párthoz szegődött. Bontja a társadalmi rendet, a tulajdonjogot.

De hát persze, nem úgy van.

Mert ahol püspökségek és káptalanok birtokolnak, ott tudunkkal sehol sincs nyomor, éhínség. Holdmezővásárhelyen pedig és környékén, ahol állítólag éhínség fenyeget, nincs sem püspökségi, sem káptalani birtok.

Kár volt tehát a levegőt szeddesni.

Hiszen találhatott volna cikkirő sokkal közelebb fekvő, igaz argumentumot. Ott voltak t. i. a szomszéd Csanádmegyében, és lenn a Maroson túl az államnak a szabadelvű kormány által hosszú évek folyamán át elkótyavetyélt birtokai. Nem lehetett volna azokra a Csongrádmegyében megszorodott nép egy részét áttelepíteni?

A „TISZANTUL” TÁRCZÁJA.

A fórum előtt.

— A »Tiszántul« eredeti tárczája. —

Irta: Kincs István.

A világ kereke nagyot fordult. A vig nóta szomorura változott, szakasztott mint eöri deszkás élete.

Talán a nap is másként süt az égen.

Valamikor Tolnába, Branyába járt a deszkás, most Szombathelynél tovább csak akkor megy, mikor bogara támad. Előbb ki nem hagyott volna utközben egyetlen csárdát, de mióta az itezéket literekre váltották, mintha az istenyila ütött volna ebbe a szép szokásba. A lovak ugyan megállanak, de a deszkás sokszor meghuzza a gyeplőszárát s szegény párak kénytelen kelletlen újra megindítják a terhet. Előbb a nemes eöri deszkás ki nem tért a viczispánnak se; és most? ...

Az árgyilusát is! Hiszen most is benne van a czéhlevélben, hogy ki ne térjen a Herkópáternak se... Hanem a mi előbb jó volt, nyolez századon keresztül mindig jó volt, az most egyszerre az ördögnek se kell. Azt a czéhlevelet eddig respektálták az országnagyok és rendek s most minden szolgabíró és jegyző beleüti az orrát, hogy az Isten akárhová ne tegye őket.

Igy állott tehát a világ folyása, mikor Miklós Sándor a szolgabírótól idézést kapott.

A régi világban persze hogy nem mert a nemes deszkásokkal szolgabíró kikezdeni, aví-

czispánynak is kitekérték restorációk alkalmával a nyakát, nemhogy szolgabíró numerált volna előttük valamit. Hanem most, no igen most mégis az is megtörténhetik, hogy deszkást áristomba tesznek. Elég rosszul csinálták meg azt az urak oda fönn.

Mit volt hát Miklós Sándornak tennie, csak engedett az idézésnek. Szépen beállított a hivatalba s emberséggel köszöntött.

Rusa Lázár, a szolgabíró összeránczolt homlokkal fogadta.

— Tudja-e miért hívtam?

A deszkás vállát vontá, mint aki nem szokott ilyen kisszerű dolgokkal foglalkozni. Még a löcsvasalás is fontosabb reá nézve. Azért hát nyugodtan vetette oda válaszképen:

— Még csak nem is sejdítem

Rusa Lázár közelebb lépett emberéhez.

— No ha nem sejdíti, akkor hát megmondom én — szólta a szolgabíró szakasztott olyan nyugodan — hát a czéhlevél első pontjáról vagyonszó.

A deszkás megint a vállát vontá. S csak annyit tett hozzá:

— Az hát meglehet.

— A minap annak a levélnek a kitérésről szóló rendelkezését tulságosan megtartotta.

— Én azt mindig megtartottam — felelt önérzettel a nemes deszkás.

— Nekem csak egy esetről van tudomásom — folytatta a szolgabíró — még pedig arról, mikor a Szék-patak hidjánál találkoztunk. Emlékszik rá?

A deszkás összehuzta homlokát, jelölül annak, hogy rettentően elakar mélyedni az emlé-

kezetébe. De azután egyszer csak kisimult az ábrázata s csöndesen mondta:

— Gazember legyek, — ha valamire emlékszem.

Rusa Lázárt mintha pofon ütötték volna, ugy meredt Miklós uramra.

— Nem emlékszik? — Arra nem emlékszik?

— Igenis nem — volt a válasz.

— Mikor aludt a szekéren...

— Én kérem szolgabíró ur azon mindig aluszom.

— Törődöm is vele máskor mi mást csinál; de akkor aludt és mi nem tudtuk elkerülni. No tudja!

A deszkásnak jámbor arcza mindazáltal nyilván azt mondta, hiába erőlteti meg a memóriáját, hát ugy nem emlékszik arra az egész históriára, mint arra, mi még a mult században történt.

— Rusa Lázár kénytelen volt az egész dolgot elmondani. A deszkás figyelmesen hallgatta.

— Mint említettem, a Szék hidjánál találkoztunk, de mert az ut olyan szűk, hogy kitérés nélkül kerülni nem lehet s mert tudtam, hogy kend előttünk a deszkás satumokhoz hiven a szekéren aluszik, azért megállítottam a kocsimat, lovai elé kerültem s föltartóztattam.

Miklós uram öreget bölintott hozzá s utána azt mondta:

— No és hogyan volt tovább?

Más ember boszankodott volna ezen a szemtelen közbevetésen, de Rusa Lázár ismerte

Az a dicsőséges, felvilágosodott, egyedül üdvözítő szabadelvűség az államot oda-juttatta, hogy egy-egy év végén 30—40 milliónyi pénzkészlettel dicsekszik; az ország népét pedig odajuttatta, hogy az gazdasági és ipari válságokkal küzd, vagy éppen nincs mit ennie.

De persze, a liberálisizmus credóját büszkén valló s a Wekerle diadalszekerébe magát befogó »Nagyvárad« nem az állam milliói zsákjaihoz fordul segélyért; hanem irigylő az országos gazdasági válságot egyaránt érző földbirtokosok, püspökök és káptalanok jövedelmeit; mintha bizony főleg az utóbbiak kötelességszerűleg nem mindenütt ott volnának, ahol a nyomor és inség enyhítésre vár!

Hanem így pofozza magát a liberálisizmus. Mikor a nagy földbirtokosok java része a népen gazdaságilag is segitendő, megalakítja a néppártot: akkor a szabadelvűség óva inti a népet az urtól, a paptól; mikor pedig a liberális gazdálkodás a nép inségében lyukad ki: akkor a nagy birtokosok szűkkeblőségében keresi az okot!

Csupán csak azokhoz a bizonyos husos fazekakhoz nem enged senkit nyulni.

Mondunk még egyet.

Vagy két év előtt, nem messze Nagyváradtól, tehát a »Nagyvárad« orra előtt, az arató napszámosok szegény népe föllázadt, mert részint nem kapta ki kenyérét, részint megcsonkítva kapta ki gabonáját. Karhatalom fékezte meg őket. Ez nem a »Nagyvárad« által gondolt földbirtokosnak, nem is a püspök vagy káptalanok pusztáján történt.

Még egyet.

A »Nagyvárad« Erneyei(?) Ármin budapesti bukott bankár esetéről írva, aki hősiiesen kétszer is ki akarta magát végezni, referendáját ekként zárja be: »A kifosztott kliensek csoportba verődve szitkozódva és kezeiket tördelve állanak az üzlet (t. i. Erneyei bezárt üzlete) előtt.«

a maga embereit. Rég megszokta az ilyeneket. Egész nyugodtan folytatta:

— Kend arra, hogy a szekér megállott, fölébredett s mert azt hitte, hogy korcsmáhos értékek, hát három deczit kért tőlem. Bizonyosan pinczérnek nézett.

— Az meglehet. Hát osztán?

— Aztán én azt mondtam, itt nem deczizunk, hanem büntetünk.

— És osztán?

— Aztán kend feleselni kezdett velem, hogy büntetem a kutyákat, de nem a nemes eőri deszkásokat. Mondtam, hogy a szekéren aludni nem szabad. S azt csak tudja, mit felelt rá?

Miklós rázta a fejét. Ő bizony esőppet se tud az egész dologról.

— En bizony ha ott lettem volna, azt mondtam volna, hogy aludtam, mert álmos voltam, az ur is aluszik ha álmos — magyarázta ki magát a deszkás.

— Hát szén ilyen formát mondott; hanem azt elfeledte talán már, hogy engem szolgabíró létemre löcseszel akart leütni, ha nem megyek a lovai elől?

— Hogy feledtem volna, ha egyszer nem is tudtam róla! — végezte a deszkás.

No de Rusa Lázár el volt készülve erre, behívatta a bérkocsist tanunak, ki az egész jelenet alatt a hallgató szerepét játszotta. Miklós uram belátta, hogy illetlen körülmények között még a hidegvér se használ, anakokáért nyugodt szarkazmussal mondta:

— No hát akkor, ha ez mind igaz, akkor csak akasztasson föl szolgabíró ur a csehlevélért.

A László-malom munkásainak élelem és tüzifa hiányáról is megható sorokat tud e lap írni . . .

Mind jó és szép. Hanem ha a bajok okait kutatja: ne hibázza el az adresset.

Azaz pardon! ő mindig el fogja hibáztatni. Mi majd türelemmel helyreigazítjuk.

A pápa és az osztrák ker. szocialisták.

Arra a hajszára, melyet a liberális lapok már napok óta folytatnak, hogy a római kuria el fogja ítélni az osztrák ker. szocialistákat, megjött a válasz a szentszék hivatalos lapjai részéről. Az »Osservatore Romano« és a »Voce Cattolica« ugyanis e hó 20-án a következőket írja: »Már rég ideje hevesen támadja az osztrák liberális sajtó a ker. szocialis pártot. A liberális lapoknak [szekundálnak a zsidó lapok melyek e párt tagjait mint antiszemitékat, mint a szocial-demokraták támogatóit és mint az egyház ellenségeit tüntetik fel. Most az olasz liberális sajtó is éleszti a tüzet és nem éppen jóakarólag beszél magas egyházi méltóságoknak leveleiről, utazásáról és küldetéséről, melyeket az Alpokon túli agitációkkal hoznak összefüggésbe.

Nines szándékunk okait kutatni ezen mozgalmaknak, melyek két politikai párt küzdelmét állítják elének, de hiszszük, a nélkül is mondhatjuk, hogy ha a jelen agitáció szerzői pressiót akarnának ezzel felfelé gyakorolni, előre is meg lehetnek győződve törekvéseik sikertelenségéről.«

A függetlenségi párt válsága.

A függetlenségi és 48-as pártban kitört a válság. A tegnapi esti értekezlet a párt szétbomlásával végződött. Kapotsffy indítványa volt az a mi a szakadást előidézte. A liberális kormány támogató 48-asok ellenezték ez indítványt s ellenindítványt is adtak be. De a többség Ugronék-nak adott igazat s erre Just lemondott a párt elnökségről. Ez ugyan még nem jelenti azt, hogy a 48-asok Ugron féle része a polgári házasságról szóló törvény-revizióját követeli, de igen a föltétlen oppozíciót a parlamentben. A szakadás minden esetre a Bánffy-kabinetnek árt a legtöbbet. Még nem bizonyos, ha a leszavazottak kilépnek-e a pártból, de valószínű.

— Föl nem akasztatom, hanem utrendőri kihágás miatt fizet 15 frtot.

— Igenis kérem alássan, délután meghozom. Rusa Lázárnak föltűnt, hogy Miklós Sándor csak délután akar fizetni. Eddig még nem akadt olyan deszkásra, ki minden büntetését egyszerre ki ne szurkolta volna. Ez bizonyosan töri a fogát valamiben. Kiváncsi volt a délutánra, roppantul kíváncsi.

Adélután elérkezett s vele megjött Miklós Sándor is. Hatalmas tarisnya a hátán, közönséges lécczel keresztül szurva az akasztóján. Az egész szolgabírói hivatal Miklósrá feledkezett.

— No mi jót hozott, atyafi? — kérdezte Rusa Lázár kötekedve.

— Én biz meghoztam volna a büntetést, mit délelőtt rám tetszett diktálni — volt a válasz s a deszkás feleletet se várva kiöntötte a tarisnya tartalmát.

A büntetés pénz volt csupa krajczárookban.

S Miklós Sándor mint a kinek szénája a legjobban rendben van, magát szépen rekom-mendálva távozott. Az egész hivatal hangos kacajja kísérte ki s ez a kacaj elég nyilván mondta, hogy a deszkás nem a legrosszabbul fundálta ki a dolgot. Hiába ez a náció még ott is boszant, hol ő huzza a rövidebbet.

Hiszen csak az a csehlevél ne indulna foszlásnak! Hanem az esztendők úgy csipnek belőle, mit az ősi napok a fák koronáiból. S ha végre lefoszlott az utolsó levél is, akkor belekapaszkodik a szél és esőrögve viszi a világ négy tájára. Dehogy tudja majd valaki, ki mi volt az eőri deszkás . . .

Kapotsffy indítványára s illetőleg Ugronék mellett szavaztak: Babó Emil, Bartha Miklós, Bartók Lajos, Bozzay János, Chernel Gyula, Heckenast György, Hévizy János, Holló Lajos, Horváth Géza, Jeszenszky Ferencz, Kapotsffy Jenő, Kállay Ferencz, Kovács József, Kun Miklós, Kürthy Sándor, Majthényi István, Meszlény Lajos, Mérey Lajos, Molnár József, Molnár József, Okolicsányi László, Pázmándy Dénes, Polónyi Géza, Reviczky Károly, Sima Ferencz, Simonfay János, Szabó László, Szacsvey Sándor, Szalay Károly, Szederkényi Nándor, Szinay Gyula, Szluha István, Tompa Antal, Ugron Gábor, Vajay István, Várady Károly, Vécsey Endre, Vikár István, Visontai Soma, Vörös János, Ugron Ákos, Onody Géza.

Pusztai levelek.

Az európai mezőgazdaság — a népek megélhetésének fő-fő tényezője — évtizedek óta nehéz válsággal küzdök. A mezei munkabérek évről-évre rohamosan emelkednek; a termények ára süllyed elannyira, mikép ma már az 5 forintos búzák a 4 frtos rozsk és a nem is potom, hanem — csuf áron is, alig értékesíthető gyapju mellett, *tönkre kell mennie a gazdá-nak*, minden más egyéb, elég bőven jelentkező kalamitások nélkül is!

És nekünk, magyar mezőgazdáknak, ezen *univerzális nyomorúságon kívül*, van még egy *különleges bajunk is*. A mi kormányunk a ki-egyezés óta, teljes joggal annak nevezhető, szerencsétlen *merkantil-politikát* üz és a mező-gazdaságért vagy semmit, vagy *alig valamit számbavehető telt*.

A dédelgetett gyáripar, a nagy kereskedelem, a mindenféle pénz»kel való bank- és egyéb spekulációk, alapítások, vállalkozások és börzei szédelgések, *roppant pénzt habartak össze*, (persze hogy legtöbbnyire a hiszékeny közönség zsebeiből!) mit ma már haszonnal for-gatni (elmondhatván a közönség maga felől, *„cantabit vacuum stb.»*) vagy amint ők műnyel-ven mondják — *fruktifikáltatni*, nem képesek.

E felhalmozódott pénz: *a tőke* tehát *új elhelyezési tért keres*; és mivel már másutt megtalálni nem tudja, *rávetette magát a földvétel-és földbérletre*. Két, háromszoros árt fizet a földért és hallatlan magasra fölesigázta a földbérlet árat is annyira, miszerint az idáig földbérletből élt néposztályt, egyenesen *koldusbotra juttatta!* akkor, midőn a munkabéreknek rohamos emelkedése és az életáraknak hanyatlása, éppen az *ellenkező hatást*; *a föld értékének süllyedését és a bérlet árának csökkenését kel-tendett eredményezniök* . . . Ezen természet-ellenes állapot valóban nem lehet más, mint a szédelgésnek egy új neme: az áldástalan merkantil politikának egy *aberációja*: mely aber-rációból csak súlyos veszteségek árán fogja ki-gyógyítani a világot egy okosabb, *a népek minden érdekét egyaránt felölő politika*.

A száználmas válságban kinlódó, már csak-nem vonagló európai mezőgazdaság, mindenféle erőfeszítéseket tett már és *próbálgat tenni* most is, hogy magán segítsen. Ilyen erőfeszítés volt például — *a minden áron való szemter-melés*, nyilván azon a kényszerítő körülmények által beléhajtott *hamis föltevésből* indulva ki, hogy: amit az életárak süllyedése által veszít, azt a produkezió, a termények sokasága révén, fogja megnyerni.

És midőn bebizonyult, hogy ezen elég ve-szedelmes experimentummal czélt érni nem le-het: a most európai köruton levő *védvamos politikával* tesznek hiu és sikertelen kísérle-teket.

De sem az egyik, sem a másik kétségbe-esett erőfeszítés (amit az ember ugymond, hogy — *beretvához való kapkodás*) czélhoz nem ve-zetett és vezetni nem is fog!

Az első a tulságos szemtermelés nem; mert nemesak hogy alacsonyabb nivóra szoritotta le a termények jóságát, de az, ugyszólva, folytono-san zsarolt talaj itt-ott már az *eltermékelene-dés szomorú tüneteit is mutatja*, és e mellett a férgek és rovarok miriádjai és a növényi betegségek tenger-sokaságát meghonosította . . . Avagy a műtrágyákhoz való lázas kapkodás nem-e azt bizonyítja nálunk is, hogy a világ-hírű magyar Kánaánnak mesés termőképessége

is *hanyalló-félben van már?* . . . Vagy a ropant pusztításokat okozó férgek jelentkeztek-e félelmes sokaságukban addig, míg a kimélőbb ugarrendszer állott, talajunkból a férgeket a rajta legelt marha és sertés, kitaposta, kiturta és fölfalta? . . .

Az önző, szűkkeblű védvamos politika meg ha biztosítana is némi előnyöket a szorongatott mezőgazdaságnak — *itt-ott*: oly embertelen politikája az emberszeretetet, a humanizmust predikáló (ami különben csak affektáció) kornak, miszerint attól, *minden nemesen érző és gondolkodó léleknek undorral elfordulnia kell!*

Mert abban, hogy a mezőgazdaságnak a védvamosok által, biztosított előnyöket más, a kenyerét nehéz munkával kereső szegény néposztály fizesse meg: csak nem lehet egyebet, mint szűkkeblű szivtelenséget keresni és találni?! De ezen minden ízében piszkos, embertelen védvamos politika állandó előnyöket nem is biztosít, hanem csak *elmuló hasznot a kapzsi alkalmazóknak*: mik ideig-óráig tartanak, addig t. i., még a többi népek is elsánczolják vele magukat; és akkor vége a, nem az igazság, hanem a hamisság és az önző kapzsiság talapzatára épített csuf bálványának! . . .

E kínos válságban még egy apró csillag világitott az európai mezőgazdaságnak és különösen nekünk magyaroknak: azon remény, hogy gazdaságunkat *legalább részben* más alapra — az állattenyésztés és hustermelés alapjára fogjuk áthelyezni.

Azonban *ez a reménységünk vajmi hamar — füstbe ment* . . . Ausztráliából hozzák Európába (az invázió már Bécsbe és Budapestre is betört) *a fagyasztott húst* és árulják *olesó áron*. Árulhatják, mert hiszem az ott termelt hús — *csaknem költség nélkül* »terem«; és az előállítására fordított költség alig áll más egyébből, mint a levágása és befagyasztására szükséges kiadásokból. Ami meg az Európába való szállítását illeti: az a tengereni szállítás olcsósága mellett, nem drágítja meg annyira, hogy a mi európai drága produkezióknak vele sikeresen versenyezni képes lehessen.

Oda jutottunk tehát, hogy az európai piacot elárasztja Amerika buzával és tengerivel. — Ausztrália gyapjuval és hussal, — India repccével és mi itt a vén Európában, termelvényeinkkel — *versenyképtelenek vagyunk*; mert itt a termelés nemcsak roppant drága, de közlekedési eszközeink is tetemesen drágábbak mint a tengereken túl . . . Hogy termelésünk drágaságát a militarizmus óriási költségei által fölesigázott nyomasztó adóviszonyaink, — földünknek költségesebb művelést és trágyázást igénylő volta, — az Amerikába való kivándorlás által okozott munkadrágaság és a *boldogtalan merkantil politika okozza*: azt mindnyájan tudjuk, de — idáig legalább — utját állani nem tudtuk . . . *Aludtunk egy mély-séges álomban*.

Itt az ideje, hogy — *fölebredjünk!* És mivel minden okát bajainknak egyszerre eltávolítani nem tudjuk: *az egyik főoknak a merkantilizmusnak álljuk utját* az által, hogy az agrárszűkítőt győzelemre juttassuk! *Tűzök.*

Lapszemle.

Budapest, 1895. február 23.

A **Magyar Állam** a középiskolai hitoktatás felett készülöben levő konfliktusról ír s azt mondja, hogy ha a kath. középiskolákban a vegyes házasságból született gyermeket katholicize nevelik is, az által jogsérelem senkin sem fog esni.

A **Hazánk** azt mondja, hogy a mai politikai helyzeten a fuzió mit sem segíthet, nem arra van most szükség, hanem új politikai pártalakulásokra, melynek alapját az a közjogi ellenzék képezze, mely az agrár eszméket vallja magáénak. Egy ilyen párt azután kiszabadíthatja a nemzetet abból a veszélyből, melybe azt a mult és a jelen kormány bele taszította.

A **Nemzeti Ujság** szerint a tegnapi napon tartott országgyűlési heszédért Apponyit nagy dicséret illeti meg. Beszéde egy politikai csele-

kedettel ér fel. Érveinek súlyos csatabárdja rést ütött a Bánffy kabinet erősségén, melyet az még nagyon sokáig meg fog érezni. Beszédjének kiváló érdeme a tisztaság, melylyel a politikai homályt eloszlatta.

A **Pesti Napló** a tegnapi napon megindult bizalmi vita első napjának eredményéről cikkez. Apponyinak szemére hányja, hogy habár a revíziót ő is helytelennek tartja, mégis nem támadt neki eléggé hevesen a néppártnak.

A **Pesti Hirlap** szerint a párt-politikában két nagy kérdés vár megoldásra. Egyik a fuzió létrejötte, másik a 48-as pártnak egységessé tétele, mely minden idegen elemtől ment legyen. Egyik kérdést sem sikerült elérni. A fuzió dugába dőlt, a 48-as pártnak pedig, úgy látszik még zavarosabb viszonyok fognak beállani. A kormány pedig diadallal fog kikerülni a bizalmi vitából, mert az Apponyi mai beszéde is csak azt bizonyítja, hogy nagy zavar van az ellenzék körében.

Az **Egyetértés** szerint a függetlenségi párt tegnapi értekezlete, melynek a pártszervezés módját kellett volna elhatároznia, a lehető legsajnosabb eredménnyel végződött. Épen azok, kik legjobban sürgették a pártfegyelmet, bontották meg azt s mely cseppet sem lesz alkalmas arra, hogy a 48-as párt hirnevét emelje.

A **Magyar Hirlap** szerint a mi ellenzékünk nem igazi ellenzék; mert csupán megkritizálja a kormány működését, de azt nem tudja senki, hogy az ő elveik tulajdonképen mi esodák lennének, ha a hatalom az ő kezükbe jutna.

A **Nemzet** a mai napi országgyűlési vitáról ír. Hiába dühösködik az ellenzék és rágalmazza a szabadelvű pártot és kormányt, ezélt nem fog érne, mert ez a párt oly nagy érdemeket szerzett magának 2 évtized alatt, hogy azt többé semmiféle ellenzék meg nem semmisítheti.

A **Magyarország** szerint a mai vitában a nemzeti párt élén Apponyi Albert, a függetlenségi pártén pedig Ugron Gábor kezdték a esztát. Mindkettőnek egy volt a kiindulási pontja és az alap gondolata, mindkettő azt vizsgálta, hogy minő feladatok várnak az új kabinetre s hogy vajjon van-e erő benne ezen feladatok megoldásához s mindketten arra az eredményre jutottak, hogy a kormány erre képtelen.

A **Budapesti Hirlap** Apponyit dicséri tegnapi beszédjéért s azt mondja, hogy most már az ő kilátásai is nagyban járultak arra nézve, hogy nemsokára a hatalom birtokába fog jutni.

A **Neues Pester Journal** szerint a pápának legközelebb nehéz vitában kell döntenie, t. i. Schönborn prágai biboros érsek támogatását kéri a keresztény szocializmus irányában, mire nézve az egész világ kíváncsian várja az ő ítéletét.

A **Pester Lloyd** szerint a tegnapi appropriációs vita azt bizonyítja, hogy a szabadelvű pártot nem fogja soha semmiféle ellenzék megingatni tudni.

Országgyűlés.

A képviselőház ülése.

Február 22.

Lapunk tegnapi számában közölt tudósításunk befejezéséül szolgál az alábbi részlet:

Gr. **Batthyány** Tivadar azon nézetének ad kifejezést, hogy a szocialisták csak a Wekerle kormány utazáról való politikáját utánozzák. Ha az uraknak szabad demonstrálni, nekik is szabad. A néppárt létesülése a radikálizmus reakciója. Minél jobban sértik a nép vallási érzületét, annál erősebb lesz a néppárt. A néppártot izgatással vádolják, de hát izgatás a törvény revíziójának kérése? Akkor izgatás a függetlenségi párt is. A börtöről szólva komikusnak találja, hogy a Visontai által megkezdett harcra azt mondják, hogy az arisztokrácia küzdelme a középosztály ellen. Tudo-

mása szerint Visontai sem herceg, sem gróf sem báró. Végül a csáktornyai választásról emlékszik meg.

Elnök az ülést berekeszti.

Az ülés végződik d. u. 2 órakor.

Budapest, február 23.

Elnök Szilágyi Dezső. Jegyzők: Perczel, Molnár, Hock.

Miniszterek: Bánffy, Lukács, Perczel, Dániel, Josipovich.

Jegyzőkönyv hitelesítése után következett a napirend

az appropriáció.

Zelenyák János: Kijelenti, hogy a törvényjavaslatot nem szavazza meg. Ezt megakarja okolni . . .

Komjáthy Béla: Sohse bántsa.

Zelenyák János: Amíg a magyar nép a saját felfogása szerint élt: addig boldog volt; most amióta már a legbelsőbb érzelmeit is külföldi teóriák magyar nyelvű másolatainak béklyóiba akarják vetni, boldogtalan. (Zaj.)

Komjáthy Béla: No de halljuk hát!

Zelenyák János: De nem csak az állam importál eszméket a népbe, hanem a szocializmus. Főleg ennek a leverésére irányul a néppárt törekvése, amely a népből indult ki.

Komjáthy Béla: Dehogy . . . a reverendából. (Derűltség.)

Zelenyák János: A néppárti mozgalom voltaképp a liberalizmus melegágyából indult ki. A néppárt a szuronyok és a kardhatalom ellen akarja védeni a megtámadott lelkiismereteket.

Ötvös Károly: Abban az egy dologban egyetért, Zelenyákkal, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Derűltség.)

Pongrácz Károly gróf: Hát én mikor beszélék?

Szilágyi Dezső: A képviselő ur letörölközött.

Pongrácz gróf: Én? Soha.

Hock János jegyző: A folyosón jelentette ki a képviselő ur, hogy nem akar az ülés elején beszélni. (Pongrácz gróf föláll, keresztbe fonja karjait és meghajlik. Nagy derűltség.)

Ötvös Károly: Annak a közjogi szervezetnek, amelyet 28 év előtt nem a mai nemzedékre szabtak, a kormányzása és föntartására nem szavazza meg a költségvetést. Kifejti közjogi nézeteit. Megjegyzéseket tesz Zelenyák beszédére. Sehohsem látja az egyházpolitikai törvények által Zelenyák szerint felidézett nagy izgatottságnak nyomait. Zelenyák és a vele egy nézetben levők sohasem kísérelték meg bizonyítani, hogy hol és miben van megtámadva valamely felekezet. Miben van megtámadva az egyház? Lelkiismereti szabadságában? Dogmáiban? Szertartásaiban? Egyházi szervezetében? Egyikben sem. A ki mégis megtámadtatásról beszél, az nem tudja, mit beszél. (Derűltség.) Vegye tudomásul a tisztelt néppárt, hogy addig, míg az állami anyakönyvek életbe nem lépnek, mindenféle idegen nyelveken vezetik az anyakönyveket. Az az állam, amely a maga iránti kötelességeit teljesíteni akarja, ilyen állapotokat nem tűrhet. Nagy nemzeti követelményeknek tettek eleget azok, akik az egyházpolitikai reformokat támogatták. Zelenyák ukázzól, kardhatalomról, szuronyokról beszélt, mint a liberalizmus fegyvereiről. Ez azt mutatja, hogy vagy nem ismeri nemzetünk történetét, vagy olyan forrásokból ismeri, amelyek tüzre valók. Azok a fegyverek nem a liberalizmus, hanem a reakció fegyverei. Azt mondja Zelenyák, hogy a néppárti mozgalom magából a népből keletkezett. Ez ellenkezik a tényekkel. Mert tudvalevő, hogy az a mozgalom azoktól a férfaktól ered, akik az ugynevezett bécsi politikának voltak mindig szószólói. Ha a néppárt törekvései és vezetése megmaradnak az eddigi irányban, akkor Kossuth és Deák politikai örökösei most is ép úgy keznek fognak majd veszélyeztetett nemzeti érdekeink védelmére, mint az abszolutizmus leküzdésére tették.

Bánffy Dezső br. miniszterelnök: Battyány Tivadar grófnak nagyon h a b a r é k izü beszédére nem kíván reflektálni. (Zaj. Derűltség.) Válaszoljon arra az, akit illet: Szápáry Gyula gróf. (Derűltség.) — A függetlenségi közjogi

~ Folytatás a mellékleten. ~

fejtegetéseikre most nem akar reflektálni. A nemzeti párt se fogadja el a költségvetést, mert nincs bizalma. Hát hiszen a kormány nem is a nemzeti párt, hanem a szabadelvű pártra támaszkodik. Ismétli ezután a kormány egyházpolitikai, közgazdasági, közigazgatási, pénzügyi programját. A szabadelvű párt erőben elég nagy arra, hogy... (Viharos derűtség és nagy zaj.)

Szilágyi Dezső: Ungron Zoltánt esöndre inti.

Bánffy miniszterelnök: Áttér a fuzió kérdésére, bár a kormány erős, akcióképes

Barabás Béla: Lemdneani, lemondani.

Bánffy miniszterelnök:... mind a mellett mégis keresett érintkezési pontokat. De tudatában annak, hogy a korona bizalma csakis a 67-es alap érintetlen főtartása mellett lehetséges, úgy kellett gondolnia a fuziót, hogy a 67-es ellenzék bizonyos időre felfüggesztik elveiket. (Nagy zaj.) Nem sikerült ez a fuzió. Most hát a szabadelvű párt nem csak jogosult, de köteles is. A kormány egy pillanatra sem hagyja el liberális, nemzeti irányát, kéri a költségvetés elfogadását. (Helyeslés a jobb oldalon.)

Babó Emil szerint nem lehet tagadni, hogy az előbbi kormányt bizonyos rokonszenvvel fogadták, míg ellenben a jelenlegi kormány ridegséggel, idegenkedéssel és ellenszenvvel találkozott. Összehasonlítva ezután a mult kormány működését a mostanival és bemutatja egy igazi államférfiu ismérveit, melyeket azonban Bánffyban meg nem talál. (Igaz! Ugy van! a szélsőbaloldalon.) Áttér ezután az egyházpolitikára s azt vitatja, hogy a miniszterelnök hajlandó mindenben engedni a főrendiháznak és az elvek integritását csak emlegeti és frázisokként hangoztatja. (Helyeslés a szélsőbalon.) Ezután az igazi liberálisizmus tényezőit fejtegeti s végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Élénk helyeslés a szélsőbalon.)

Szilágyi Dezső: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Szünet után

Kovács József: Oly halkan beszélt, hogy még a legközelebbi szomszédjai se hallották. Kijelentette különben, hogy a költségvetést nem szavazza meg, mert nincs hatalma a kormánynak, sem a jóindulatában sem a képességeitől se vár valami különös eredményt. Az új kormány az elődjétől tanulta a mindent megígért, de aztán semmit nem tevést. Wekerle megígérte a magyar udvartartást, de a szónok hasztalanul várta ugy azt, mint azt, hogy Wekerle Sándor megnöveszsze a bajuszát. (Derűtség.) Igen keveset törődik a kormány a szegény néppel, még csak azt sem tudja előidézni, vagy tán nem is akarja, hogy a hus árát, meg a kenyér árát a mérsárosok és a pékek leszállítsák. (Általános társalgás és kivonulás a folyosóra, ahol igen élénken pertraktálják Juszték kilépését az anya pártból.) A szónok kéri az elnököt, hogy lóbálja meg egy kicsit a csöngőt.

Szilágyi Dezső: Szívesen. De kérem a szónok urat, szíveskedjék kissé hangosabban beszélni. (Nagy derűtség.)

Kovács József: Ez után a katonai sérelmekről beszél hosszasan.

Pongrácz Károly gróf: (Halljuk! Halljuk! A folyosókról besietnek.) Udvariasságból reflektálni akar a szabadelvű párt tisztelt vezér-szónokának S r e t e r Alfrédnek, aki azt mondta, hogy a néppárt vagy hazafiatlan vagy őrzöngö. Hát aki 14 millió katolikusknak az érületét imigyen sérti, annak az eljárását nem akarja most meggondolatlanság és politikai izgatottságon kívül más egyébrek minősíteni. A hazát mindenekelőtt szeretni kell.

Karcolatok.

Történt pedig, hogy Szent László városában egy »Nagyvárad« című lap munkásai ráadták egyszer a fejüket arra, hogy valamit tanulni is fognak. És hozzáfogtak a »pápai csalhatatlanság« tanának tanulmányozásához. Ebbe annyira belemerültek, hogy még álmaikban is e tan háborgatta őket. De azután annyira is vitték ebben, hogy akár kivivhatnák magának a pápának abbeli dicséretét, hogy ők

csakugyan nagyon komoly, tanult, igazán a hirlapirodalomra kvalifikált férfiak?

Tessék csak végig olvasni azt a »Galimathiaszt«, mely a nevezett lap tegnapi számában, a fenn jelzett czim alatt megíródott. Bizvást jutalmat lehet annak ígérni, aki azt először megérteni képes, másodsor pedig megfejteni bírja, hogyan került oda a pápai csalhatatlanság?

De persze már most, hogy nincs az a köszörű, mely a pápai csalhatatlanságon esett, ezt a csorbát kireparálja, szerintök, az több, mint bizonyos!

*

Különb és egyebekben a legbizonyosabb az, hogy egyrészt a »Nagyvárad«, s másrészt a »Tiszántul«, meglehetősen eltérő utakon vándorolnak. Például tegnap ők Fuchs Mór vezérőrnagynál jártak, mi pedig csak Bertseynél jártunk.

Tudniillik a tegnap érkezett budapesti lapok a vezérőrnagynak tulajdonított állítólagos katonai brutalitásokról referáltak. Persze mi is olvastuk ezt a rémhirt, de föl sem tettük, hogy a dolog ugy eshetet volna meg, tehát szándékosan nem is reprodukáltuk.

Bezzeg odaát ez épen kapóra jött nekik. Elmentek a vezérőrnagyot »meginterwiewolni.« S az egészet ugy adják ki, hogy előbb a rémhirt teljes szövegében kiírták, s azután demontálták.

Kérdem; melyik eljárás volt, akár csak a mai ujságírás szempontjából, a korrektebb? — De hogyan függ ez össze Bertseyyel? Hát csak ugy, hogy ennek egy felhívása érkezett be, ide is, meg amoda is. Mi el is szoktuk olvasni, amit kiadunk, ezt is elolvastuk. Egy szembe-tűnő hibát találtunk benne. Előbb nem resteltünk utána járni s csak aztán adtuk ki. Abból az illető dologt világosan meg is lehet érteni.

S a szomszédéknál megint egy új »Galimathiasz«, került bele a lapba, mert a február 23-iki számban tudtják, hogy február 22-én gyűlés lesz!

Hja uraim, komoly ujságíráshoz, nemcsak papiros, tinta és toll kell!

N A P T A R.

— Február 24. —

Vasárnap, Róm. kath. Farsang. Prot. Mátyás. Gör. kel. A. Vagh. v. febr. 12. Izrael Rosch. Chod. Nap két 6 óra 35 p., nyug. 5 óra 21 percz. Hold kelte 6 óra 42 p., nyug. 5 óra 9 perczkor.

- Február 24.** Ügyvédi kamarai közgyűlés.
 „ 24. A b.-ujfalui önkéntes tűzoltó-egylet bálja.
 „ 24. Könyvnyomdászok egyrésze társasestélye.
 „ 24. A nyomdászok önk. osztályának táncvigalma a Zöldfában.
 „ 24. Tűzoltó bál a Sasban.
 „ 24. Ipartestületi közgyűlés.
 „ 26. A biharmegyei takarékpénztár rendkívüli közgyűlése.
 „ 26. Zenekedvelők álarczos sétatangversenye a Fekete Sasban.
Márcz. 3. A Szigligeti-társaság közgyűlése,
 „ 7. A bihar-körösvölgyi takarékpénztár közgyűlése.
 „ 10. A nagyvárad-i takarékpénztár közgyűlése.
 „ 13. A »Szabadság« sajtópöre.
 „ 14. Turolla Emma hangversenye a Sasban.
 „ 16. Zenekedvelők phiharmoniai hangversenye a Sasban.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő üzletekben kaphatók:
Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
Sonnenwirth-léle bazárban Fő-utca,
Sonnenfeld Adolf papirkereskedésében Fő-utca,
Kádár és Kiss czégnél Kishid-fő,
Kürtási D. papirkereskedésében Uri-utca,
Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,
Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.
 Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadhatnak.

Albrecht főherceg temetése.

— Az udvari szertartási program. —

Albrecht főherceg holttestének Bécsbe szállítására, közszemlére való tetelére és örök nyugalomra helyezésére vonatkozó udvari szertartási program a következőleg intézkedik:

Vasárnap 10 órakor este érkezik a holt-

test a déli vasut pályaudvarára. a hol az első főudvarmester fogadja. A holttestet a déli vasut pályaudvarán beszentelik, azutáu 6 fekete ló által vont gyászkoocsra helyezik és az udvari plébánia templomba szállítják, a hol ismét beszentelik és a templomot bezárják.

Hétfőn, 25-én, teszik ki közszemlére a holttestet és pedig a közönség számára 8 órától 12-ig, a tisztikar számára 12-től 1-ig és a főhercegi hivatalnokok és szolgák részére 1 órától 2-ig, azután 2-től 4-ig ismét a közönség részére. Kedden, 26-án, a holttestet ismét beszentelik és a közönséget 8-tól 1-ig, a tisztikart 11—12-ig bocsátják a ravatalhoz. 12-től 1-ig harangozni fognak. Délután 3 órakor van a temetés.

Három óra előtt ő felsége, a külföldi fejedelmi személyiségek és a főherczegek egybegyűlnek és jelen lesznek a holttest beszentelésénél.

Erre a koporsót a koocsra emelik és a menet a harangok zúgása közt megindul.

A gyászkoocs után mennek ő felsége a király, a fejedelmi személyiségek, a külföldi tisztí küldöttségek, a tábornoki kar, az ezredküldöttségek és a szolgálattól ment tisztikar.

A kapuczinus templomban a holttestet ünnepélyesen beszentelik, elénekelik a »Libera«-t, végül a holttestet a sírholtban ismét beszentelik. Azután a főudvarmester a kapuczinusok főnökének ajánlja a holttestet és átadja neki a koporsó kulcsait.

Az elhunyt Albrecht főherczegért 4 heti udvari gyászt rendeltek el, mely február 26-án kezdődik. Márczius 2-án 11 órakor délelőtt az udvaria plébánia templomban gyászisteni szertartást lesz.

Albrecht főherczeg temetésére Bánffy miniszterelnök és a kabinet öt tagja hétfőn Bécsbe utaznak, továbbá a főrendiház részéről Szlávy elnök 7 tagból álló küldöttséggel és a képviselőházból Szilágyi elnök néhány képviselével.

Nagyszébenből a XII. hadtesttől a következő tagokból álló küldöttség megy Albrecht főherczeg temetésére: Galgóczy altábornagy hadtestparancsnok, báró Bach dandárparancsnok, Kerczek tábornok, Holl tüzérségi ezredes, Fedra gyalogsági ezredes, báró Baumgartner huszárezredes, Stenczel vadászaezredes, Wachsmann vadászőrnagy és Polonka y huszárfőhadnagy, szárnysegéd.

Arcóba még most is sok részvétlétávirat érkezik.

A német császár a temetésre hir szerint kedden reggel érkezik meg Bécsbe.

*

Albrecht főherczeg halálhírének vétele után Lobkowitz hadtestparancsnok rendeletére az összes budapesti kaszárnyákra és katonakincstári épületekre kitűzték a fekete lobogót. Péntek reggelre azonban eltűntek a kaszárnyákról a zászlók, a mi sok mende-mondára adott okot. A lobogók bevonása a hadügyminiszter távirati rendeletére történt. A hivatalos katonai gyászt ugyanis ő felsége, mint legfőbb hadur még nem rendelte el és a hadtestparancsnok rendelkezése idöelőtti volt. A hivatalos gyász elrendelése után ismét kiteszik a bevont fekete lobogókat.

* **Nagyvárad-város jogügyi bizottsága** f. hó 25-ikén d. u. 4 órakor ülést tart; tárgyai a következők: 1. a közgyűlés által a VIII. gyógy-szertár személyes jogának adományozása iránti kérvényezést illetőleg kívánt vélemény; 2. a kávéházakra vonatkozó szabályrendelet módosítása; 3. Hevesvármegye átirata a védtörvény 25. §-ának megváltoztatása tárgyában.

* **Steiner Fülöp** székesfehérvári megyés püspök néhány nap óta Rómában tartózkodik. Ott tartózkodása, hir szerint, a magyar egyházi és politikai helyzettel van kapcsolatban, a melyről a pápának állítólag már referált.

* **A mi születtünk sikere Párisban.** Lederer Dezső hegedümművész, kinek Nagyváradon nagyszámu előkelő rokonsága van, és aki Párisban mint a Lamoureux hangversenyek első hegedüse művészete által előkelő pozíciót vívott ki magának, néhány nap előtt az Erard-

teremben önálló hangversenyt adott, melyet fényes siker koronázott. A fiatal művésztől, aki a többek közt Bruch G-moll hangversenyt és Hubay Jenő csárda-jelenetét játszotta, a párisi lapok nagyon szépen írnak, dicsérve mesteri technikáját és nemes előadását. Léderer a jövő évadban Magyarországon fogja művészetét bemutatni és reméljük, hogy akkor szülővárosában, Nagyváradon is fog hangversenyezni.

*** Vonattanfolyam a honvédtiszteknek.**

A negyedik hadtestparancsnökság márczius hó elsejével a budapesti vonatezrednél a m. kir. honvédség csapatvonalához beosztandó altisztek kiképzése céljából vonattanfolyamot nyit. A tanfolyamra az I., II. és V. honvédkerület állományából 33 altisztet rendelnek be. A többi hadtesteknél később szintén lesz ily tanfolyam.

*** Heremag vagon számára.** Bajorországból tegnap sürgöny érkezett a városi hatósághoz, melyben azt tudakolja a Kohlndorfi uradalom, hogy akadna-e Nagyváradon olyan egyén, aki heremagot szállítana neki vagon számára. Érdekes a megemlítésre, hogy Bajorországban Nagyváradot milyen kis községnek tartják. A távirat ugyanis a »Községi bíróság«-nak volt címezve. A hatóság megválaszolta a sürgönyt és a Del'Orto valamint a Markbreit ezégeket ajánlotta. Ugy tudjuk, hogy vaggonszáma heremagot csakis a nagyváradai latin szertartású káptalan, uradalma képes szállítani, mint amely másfélezer katasztrális holdat meghaladó területen foglalozik a heremag termelésével.

*** Az ischli plébános aranymiséje.** E hó 19-én tartotta aranymiséjét Weinmayr Ferenc ez. kanonok, Ischl fürdőhelynek széles körben ismert és kedvelt plébánosa. A polgárság fátylas menet rendezett tiszteletére, melyhez a zenét a fürdői zenekar szolgáltatta. Rendkívül sokan küldtek üdvözlő sürgönyöket, ezek élén: Ferenc Salvator kir. herceg és fensöges neje Mária Valéria. Lajos Viktor kir. herceg sajátkezűleg irt levélben fejezte ki jó kívánatát. Weinmayr különösen az ischli templom művészies restaurálása és egy szegény és árvaház építése által szerzett magának nagy érdemeket.

— Szinigazgatók elvi álláspontja. A város közigazgatási bizottságának azon határozatát, melyben Dobó és Dajka szinigazgatókat színi előadások tarthatása iránti kérvényükkel elutasította, megfellebbezték. Fellebbezők elvi jelentőségű és irányt adó határozatot akarnak ez ügyben provokálni, mert azon határidő, melyre a város tanácsa előadási engedélyt adott, a fellebbezés elintézéséig le fog járni. Különösen Leszkay felebbezési jogát vonták kétségbe, mert ő csak május 1-től szeptember 30-ig terjedő időre kapott engedélyt s így semmi köze ahhoz, hogy a többi hónapok alatt más szintársulat kap-e játszási engedélyt vagy sem? Leszkay meg más állásponton van; azt vitatja, hogy Nagyvárad csak az övé. Majd meglátjuk, mit mond a felsőbb fórum.

*** Ismét a jég alatt.** A tornyai élővízcsatornán nagy szerencsétlenség történt. A csatorna partján víz egy veszedelmes ut, melyen már több baleset történt. Ezen az uton akart átszánkázni egy lakadalmas menet, de amint a partra leért, a szán oly szerencsétlenül fordult le, hogy egész maga alá temette rajta levőit. Az összefutott nép azonnal a mentéshez fogott. A menyasszonyt a jég alól egész összeszedarabolva húzták ki. A mentés körülbelül 20 percet vett igénybe; mikor már a népek, lovak és a szán kinn volt, hogy mindenki azt gondolta, hogy a veszélyen túl vannak, akkor vetette fel a víz az anyós holttestét is. Az ut a mezőhegyesi ménésbirtok tulajdonosa, de még csak korlát sines rajta.

*** Tánccmulatsággal összekötött színi előadás Belényesben.** A belényesi műkedvelők az ottani szépitési egyesület javára, február 26-án táncvizsgálommal kapcsolatosan színelőadást fognak rendezni. Előadják »Kócsa Jutka« című darabot, melyben a szereplők a következők lesznek. Rendező: Erdély István, ügyelő: Mártonffy Zoltán; sugó: Suhajda János. A szerepeket következő urak és kisasszonyok játsszák: Halász Jenő, Vass Antal, Suhajda János, Erdély István, Buder Mariska, Varga Sándor, Kasolczán Margit, Fibik Emilia, Fleischer Katinka, Balku Imre, Buder Károly, Kovács Gyula, Fibik Emilia, ifj. Beliczay Elek.

*** Katholikus lelkészek Szibériában.** Krakóból írják, hogy a »Csasz« varsói jelentése szerint, azt a nyolcz katholikus lelkész, kit őt öt évi szibériai száműzetésre ítéltek, — még tizenhat kieliczi katolikus lelkész követi, kiket szintén szibériai deportációval büntetnek. Az első rabszállítmány már utban van a jeges ország felé. Kételkedve fogadjuk a hírt, a pápa ismert intervenciója után.

*** Requiem Albrecht főhercegért a nagyváradai székesegyházban.** A helyben állomásozó összes katonaság a jövő héten csütörtökön d. e. 10 órakor, ünnepélyes nagy requiemet mond az elhunyt Albrecht főhercegért a székesegyházban, melyen nemcsak a tábornokok és a törzstisztek, hanem az egész közös és honvéd tisztakar is teljes számban meg fognak jelenni. Mise alatt a katonazenekar fog előadni néhány gyász-zenedarabot.

*** Áthelyezés.** A nagyváradai ítélőtábla elnöke Blaska Arnold deési járásbírói díjas joggyakornokot saját kérelmére a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe helyezte át.

*** Faure protektora.** A »Gaulois« legutóbbi száma érdekes világitása helyezi Faure Félix köztársasági elnök mesés karrierjét. Az érdekes közlemény szerint, Faure a nagy színésznek, Coquelin-nek köszönheti e karrierét. Husz év előtt a mai elnök rendszeren öltözőszobájában szokta felkeresni a művészt. Egy ilyen alkalommal Coquelin a fölvonásközben bemutatta Gambettának és figyelmébe ajánlotta a »tehetséges« oportunistát vezért. A legközelebbi választásokkor Gambetta protektorátusa mellett képviselővé lett. — Ezzel kezdődött politikai karrierje.

*** Ismét öngyilkosság a Rimanóczy-fürdőben.** Egy lövés dördült el újra a Rimanóczy-fürdőben, mely egy alig 21 éves fiatal ember életének vetett véget. Ugy látszik, nagy figyelemmel olvasta végig a nagyváradai lapok azon számaikat, melyekben a Réthy Dezső kamarai titkár tragédiája volt hasábszáma leírva, mert az öngyilkosságot hasonló módon követte el. A 21. számú szobában beült a kádba és tegnap délután öt óra tájban egy revolverrel homlokra lötte magát. A golyó az agyvelejébe hatolt és az előhívott Grósz Albert és Bodor Károly dr. orvosok már csak a halált konstátálhatták. A 21-es számú szoba éppen átellenben van az 5. számmal, ahol Réthy emelt maga ellen fegyvert. Az életunt fiatal embert Kohn Mórícznak hívják, a Diósi Ignác fia Lajos ezég szolgálatában állott a méhesi erdő kihasználási telepen. Találtak nála egy levelet, melyet Kopacséltre atyjának címezett s valószínű, hogy tudatja benne sötét elhatározását. A hullát beszállították a városi bonczházba és a rendőri nyomozatot Papoleczy Ferencz alkapitány és Faludi Soma őrmester eszközölték, akik telefon értesítés folytán azonnal megjelentek az öngyilkosság színhelyén. Hogy az öngyilkos kabátjának milyen bélelése van és a zseb felett minő monogram van ki- varva, ezuttal sem jegyeztük föl.

*** Kritikus napok 1895-ben.** Falb Rudolf hírneves időjós a következőleg állította egybe a jövő évben az ő elmaradhatatlan (?) kritikus napjait: Első rangú kritikus napunk nyolcz lesz

és pedig márczius 11. márczius 26. április 9. július 22. augusztus 20. szeptember 18 és október 18. — Másodrangu kritikus nap lesz nyolcz: február 24. április 25. május 9. június 22. október 14. november 2 és 6. december 31. — Harmadrangu kritikus napok: január 25. május 24. június 7. július 7. augusztus 5. december 2 és 16. Így tehát összesen 25 kritikus nap lesz a jövő évben. Jóslatát egy kis brosúra alakjában tette közzé, kommentárral kísérvé, melyben elmondja, hogy a jelzet napokban földrengés, vízáradás, villámlás, jégverés és más hasonló kellemes meglepetés éri a benne hívő balekokat. Azt hisszük, hogy mint eddig sohse mondott igazat, most is csak fikció az ő jóslata, s mi nem is ülünk fel a jó Falbnak, mint ahogy felültünk a multkor a mi saját külön békánkunk.

*** Ragány János** elnök az iparos tanoncz iskolai bizottság tagjait, a városház tanácstermében f. évi február hó 28-án (csütörtökön) d. u. 4 órakor tartandó ülésre tisztelettel meghívja.

*** Keresztény üldözés Kónstantinápolyban.** Belgrádból írják: Kónstantinápolyból érkező utasok készülik, hogy a lakosság körében nagy a pánik a közbiztonsági állapotok növekvő rosszasága miatt. A rendőri vizsgálat kiderítette, hogy Musztafa őrmester, a ki nyílt utcán 13 ember ellen követelt el merényletet, titkos szövetség tagja, a mely kizárólag muzulmánokból áll és célja a keresztény lakosság nyugtalanítása. Naponta új merényletekről tesznek jelentést a rendőrségnek, ez azonban tehetetlenül áll s nem képes a büntényeknek véget vetni. A lapoknak megtiltották, hogy a dologról írjanak.

*** Megijedt a nevével.** Vastag hórég takarja a házak tetjét, de azért kormos legények járnak egy-egy csákós városi tüzoltóval házról-házra a kéményeket kímélni. A mérnöki hivatal — mint megirtuk — statisztikailag kimutatta, hogy mióta a kéményégetést díjmentesen tartozik a vállalkozó teljesíteni, a kéménytüzek gyakoriabbá váltak; ezért történik a havas világ daczára, és a házi asszonyok nagy bosszuságára a szokatlan munka. — A napokban beállítottak egy uri házhoz a tüzmentes egyének és annak rendje és módja szerint felgyújtogatták a kürtöket. Már ez is meglehetősen izgalomba hozta az ideges házi asszonyt, de mikor a munkának vége volt, a tüzoltó, ki mellesleg még székfonással is foglalkozik, ajánlotta magát és munkát kért. A házi asszony megkérdezte a nevével. A tüzoltó »stellung«-ba vágta magát és így szólt: — Én Bogár Imre vagyok!

Az ideges uri nő a híres és veszélyes név hallatára — mint állítják — elájult.

*** A mozdulatlan utazó.** Megirtuk annak idején, hogy az ipolysági kórházba egy intelligens külsejű nőt vittek be a vonatról, a kit még álmából fölrázni sem lehetett. A hölgyet kihalgatta a rendőrség. A nő nem nónában szenved, sem nem hipnotizálták, mint eleinte gondolták. Tizenegy évvel ezelőtt, mikor a leány oltár előtt állt vőlegényével, a hatóság megjelent és a vőlegényt letartóztatta. Súlyos büntetést vádolták a férfit és ő fölkereste, hogy kérdőre vonja. Vőlegénye sirva kérte bocsánatát s aztán revolvert rántott elő és agyonlőtte magát. Vőlegényének az ő szemellettára elkövetett öngyilkossága oly borzasztó hatással volt rá, hogy azonnal elájult. Azóta gyakran visszatér önkívületi állapota s ilyenkor négy-öt napig fekszik mozdulatlanul. Így járt ezuttal is, amidőn Párkány-Nánáról Lévara akart utazni, de betegsége elővette s Léva helyett Ipolyságra vittek. Neve egyébiránt Szimoncsics Karolin s budapesti illetőségű, ahol himzéssel foglalkozik.

*** Fegyverbehozatal.** Meggyült a baja a napokban azon nagyváradai kereskedőknek, akik külföldi fegyvereket is hoznak forgalomba. A miniszter ugyanis meghagyta a vasuti leadó állomásoknak, hogy az érkezett árukat csak az esetben szolgáltatassák ki, ha tőle nyert engedélyeket mutatnak fel. Ezért aztán kénytelenek voltak a miniszteri utasításhoz ragaszkodni. Kalenda János kereskedő engedélye tegnap már leérkezett s mint halljuk, a többiek is megkérlik a jogosítványt.

*** Terno Albrecht főherceg számaival.** Erről a három számról fognak álmodni néhány éjen át a lutris nének. Csakhogy az álom már

utólagos lesz, mert a számok szerdán jöttek ki a prágai huzáson. Budapesten tette meg egy orvos, melyeket úgy eszelt ki, hogy Albrecht főherceg augusztus 3-án tehát az év 8-ik hónapjának 3-ik napján született és a 2-ik hónapban halt meg. 16000 frtot nyert. Utána tette meg Bodrogi zenetanár és egy szegény asszony, akik szintén szép összeget nyertek.

* **Postások bálja.** A farsang vége fele megesznap a hosszú sorozatu mulatságok által kimerített ifjuság tánczkedve s az újságírók kifogynak az »epiton ornánsok«-ból s csak halvány szavakkal vázolják az est sikerét. Ez az oka, hogy a farsang végi bálók rendszeren nem sikerülnek. Azonban őszinte örömeinkre szolgált, sikerülnek. A postások bálján az ellenkezőt tapasztaltuk. Csupa jókedv és elevenség uralkodott ez estén s a bál referádák e két szavával eléggé jelezhetjük — kitűnően sikerült. A rendezőség Földesy Károlyné ő nagyságát, mint a »bál anyját« gyönyörű csokorral lepte meg. A zenét Rác Józsa, kitűnően szervezett zenekara szolgáltatta. Elismerésre méltó, hogy a posta és távirat tiszték teljes számmal jelentek meg. Jelen voltak: **Notabilitások:** Földesy Károly, Debreczy Imre, Kutka Géza, Moldovány Lajos, Ujfalusi Dezső, Reich Jakab, Mihalkovits Dezső, Litkay, Böhm ellenőr, Pércsy Sándor, Labancz, Sinder Tekanits, Bólya. — **Asszonyok:** Földesy Károlyné bálánya, Huray Emilné, Dekanits Istváné, Kovács Józsefné, Somlyai Jenőné, Simai Jánosné, Makka Lászlóné, Szabó Ferenczné, Hefner Lajosné, Király Zsigmondné, Arany Rózsa, Varju Mihályné, Zagya Imréné, Farkas Imréné, German Sándorné, Bancsik Bálintné, Bodó Józsefné, Szova Józsefné, Sebesi Károlyné, Ficker Sándorné, Katona Jánosné, Fábrián Józsefné, Veress Sándorné, Györfli Edéné, Krausz Lőrinczné, Kern Gyuláné, Krausz Danielné, Bumbera Imréné, Hegedüs Mártonné, Reszegi Józsefné, Szilágyi Lajosné, Sinka Ferenczné, Kolosy Károlyné, Lénárd Lajosné, Tóth Lajosné, Szabó Gézáné, Szabó Józsefné, Oláh Lajosné, Kóta Józsefné Oláh L.-né, Bodánszky Lászlóné. — **Leányok:** Keresztes Klárka, Neufeld Etelka, Hirsch nővérek, Bizam nővérek, Karap Juliska, Domokos Juliska, Szabó nővérek, Király Gizella, Varjasi Teréz, Vadd Juliána, Papp Erzsike, Karsay Margit, Nagy Vilma, Bodnár Ilonka, Nagy Agnes, Bónis Mariska, Krausz Sarolta, Csete Juliána, Lakatos Teréz, Tatos Julia, Kozák Teréz, Szonnenvirt Sarolta, Petrus Hellén, Hegedüs Erzsike, Altman Berta, Grósz Mariska és Margit, Bumbera Erzsike, Pápai Mariska, Berta Mariska, Bodnár Vilma, Némethy Erzsike, Kazár Málka, Kun Zsuzsika, Palotay Mariska, Kóta Mariska, Mester Juliána, Mezei Sarolta.

* **Napló egy életről.** Párisban a napokban egy 73 esztendő öreg ember halt meg, a ki tízennyolcz éves korától kezdve naplót vezetett. A naplóban bejegyezte minden kiadását. Elhordott 85 nadrágot, 74 kabátot és ugyanennyi mellényt, 62 pár cipőt, 298 inget és 326 gallért. Omnibuszra és lóvasutra kiadott 2142 frankot. Ötven esztendő alatt megivott 87.778 pohár sört s elfogyasztott 36.081 pohárka abszintot. Fél század alatt elszitt 628.713 szivart. Ezek között 43.893 darab potyaszivar volt. A szivarozás összesen 50.895 frankjába és 35 centiméjébe került, a mi elég tekintélyes összeg. Az érdekes ember mint agglégény halt meg.

* **Helységnévvaltoztatás.** A belügyminiszter megengedte, hogy Temesvármegyében fekvő Susanovecz község neve »Sziklásra« megváltoztassék. Az új név használata márczius 1-én kezdődik.

* **Wekerle mint lapszerkesztő.** Egyik vidéki lap, mely bejelét a jövőbe, közli, hogy Wekerle a tavaszra egy nagyobb, szabadelvű irányu politikai napilapot alapít. A lap czime »Magyar Napló« lesz s Wekerle főszerkesztése mellett indul meg. A »Nemzet« című felhivatalos pedig alkalmasint Wekerle lapjába olvad bele.

* **Rövid hírek.** Kézdivásárhelyen a törvényszék vizsgálati fogházából két fogoly megszökött. — Bécsben a déli pályaudvaron elfogták Belloni Róbert nagybielsi sikkasztó kereskedelmi utazót. — Lublón

a gőzfürészgyárban egy 17 éves suhancz egy munkást lapáttal agyonvert s három forintját elrabolta. A gyilkos suhanczot elfogták. — Nagy-Ilondán Szász Zsuzsika nagy-iloncai 18 éves leány megmérgezte magát. Szülei valami hiba miatt megintették s ezt az érzékeny leány annyira szívére vette, hogy mérget ivott. — Kresztaménés 2460 holdas aradmegyei birtokot tulajdonosai dr. Kehl Lipót és Asbóth Gyula eladták az endrődi magyar telepeseknek, kik magyar községet fognak ott alkotni. — Az aradi indóházban Vörös János kocsioltó tolatás közben egy vasuti kocsi kereké leütötte. Súlyosan megsérült. — Szaraz-Ajra székelyföldi községből hazafelé indult Máté Mózesné és Nagy Józsefné. A vihar utolérte őket az erdőn s megfagytak a hóban. — A orosz határon sok anarkista iratot foglaltak le, a melyeket Oroszországba akartak becsempészni. Az iratok küldője állítólag Fischer képviselő, a ki immunitására hivatkozva minden vallomást megtagadott. — Hamiltonban óriási tűzvész dühöngött. Harmincz nagy épület, köztük az operaház leégett. A kár 400 ezer dollár. — Nápoly az idén téli képet öltött. Hó fedte a gyönyörű pálmákat és a többi délszaki növényeket. A Vezuvot már hat hét óta nem látták a nehéz felhőtől. A hideg eső csipős szelekkel váltakozik.

**

x **Kocsikiállítás.** Bodánszky Lipót, helybeli jó hírnevű kocsigyáros, mint minden évben, ugy ez idén is márczius hóban, ha az idő kedvező lesz, saját gyártmányu kocsik készletéből kiállítást rendez, melylyel az érdeklődő közönségnek alkalom nyújtatik szolid és csinos kivitelű nyitott és fedeles, félfedeles, ruganyos, rugany nélküli, erős és könnyű szerkezetű kocsikat megismerkedni. A kiállítás a József-napi vásárt megelőző három napon át tartatik Bodánszky urnak Apáczá-utczában levő saját háza előtt. Gyártulajdonos azon alkalomból, hogy a magyar kormány részére szállított postakocsikért kitüntetett elismerésben részesült és újabban Debreczen város részére is postakocsik szállításával megbízott, felkért bennünket gyárának megtekintésére, mely alkalommal azt a meggyőződést szereztük, hogy Bodánszky ur kocsigyára nemcsak a helyi viszonyoknak felel meg, de **du raktára** és jól felszerelt műhelyei folytán országos megrendeléseket is képes elvállalni és teljesíteni, mely városunk kocsigyártási iparának díszére való körülmény a gyártulajdonos ur saját lankadatlan buzgalomával párosult törekvésének és a haladó kor helyes felismerésének kiváló érdeme, mely érdem a nagyszámu megrendelésekben leli legméltóbb jutalmát.

*

x **Mertz Nándor** jóhírű kereskedőcézének lapunk mai számában közölt borhirdetésére e helyen is felhívjuk t. olvasóink figyelmét.

*

x **Felhívjuk** olvasóink figyelmét Müller Károly aranyozó és templomfestő mai lapunkban közölt hirdetésére.

Vonatok érkezési s indulási ideje.

Érkezik:	Indul:
Budapestről 2-12, 7-08, 1-50, 7-15 — 3-46.	Budapest felé 2-25, 8-43, 11-04, 12-23, 2-26.
Kolozsvárról 2-18, 10-44, 11-41, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-19, 7-15, 2-24, 4-00, 12-05.
Szegedről 8-30, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-33, 10-15.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-28, 9-07.	Vaskóh-Belényes felé 5-10, 2-10.
Gyoma-Kótról 10-10, 8-02.	Gyoma-Kót felé 7-00, 2-05, 2-10.
Érmihályfalváról 8-15, 9-22.	Érmihályfalva felé 6-45, 4-40.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Vidéki levelezés.

Körös-Ladány, febr. 22.

A körös-ladányi r. kath. hitközség örvendetes ünnepélyt ért meg e hó 21-én. E nap estéjén volt a **„kath. polgári Egyesület ünnepélyes megnyitása**, melyen a tagokon kívül a községi előljáróság képviselőiben a főbíró s jegyző s díszes hölgyközönség volt jelen.

A szózat eléneklése után Chilkó L. plébános, mint az Egyesület tiszteletbeli elnöke, tartotta a megnyitó beszédet. Indítványára az ideigl. tisztviselői kar egyhangulag véglegesen megválasztottak mondatott ki. Miután a közbizalom által megisztelt vezetőit az egyesületnek köszöntötte s felkérte őket, hogy tőlök lehetőleg tegyenek meg minden lehető, miszerint az egyesületet létrehozó ügybuzgóság ne legyen

szalmatüz; miszerint e kath. egyesület ne csak tengjen, de izmosodjék, virágozzék; áttért ezután tulajdonképeni megnyitó beszédének tárgyra.

Ebben »rólunk magunknak és másoknak« czimmal röviden fejtegetvén e kath. egyesület czélját, feladatát, megfelelt azon sokaktól, még némely »jó kath.-tól« (?) hangoztatott bármely — alaptalan — vádra, hogy nincs létjoga a kath. egyesületnek, mikor a községben két más olvasó-egyesület áll fenn; hogy a kath. egyesület megbontja azt a szép és példás egyetértést, mely eddig a ref. s kath. polgárok között fennállott s hogy e kath. egyesület fészke lehet az alföldön több helyen — fájdalom! — jelentkező munkás-mozgalmaknak.

Az elhangzott éljenek után Rujcsó K. r. kath. tanító szavaltta el hévvel, ügyesen Lévay M. »Hazám« cz. szép költeményét.

Ezután Grócz B. endrődi esperes-plébános lépett az asztalhoz s a kath. egyesületekről, ezek szükségességéről a pártolás kötelezettségéről egyikét tartá azon a nép előtt annyira kedves beszédeknek, melyeket tőle hallani megszoktunk s mely észhez és szívhez szólva, felvilágosít, tanít s a megtanultak szeretetére indít és lelkesít.

Majd Szett Gy. gyomai plébános tartott igen szép beszédet a sajtó hatalmáról, a kath. sajtó támogatásának szükségességéről s igen talpraesetten, a nép felfogásához mérten fejtegette az okokat, melyek előidézték azon sajnálatos állapotokat, melyekbe a kath. ellenes sajtó és annak részünkről való, öngyilkossághoz hasonló pártolása sodorta a katolikusokat. E beszéddel megmutatta az értekező, hogy nemcsak a tollat tudja jól forogtatni, de tud, ha kell ugy beszélni is, mely meggyőz, mely a kath. egyház szeretetére, a jónak, igaznak követésére buzdít és hevit!

Végül az »Isten áld meg a magyart« eléneklése zárta be az egyszerű és még is szép ünnepélyt, melynek jó hatása nyomokat fog hagyni nemcsak az ünnepélyen jelen voltaknál, de ezek által családtagjaiknál s másoknál is.

A megnyitási ünnepélyt közvacsora követte, melyen felköszöntöket mondottak az egyesület eszméinek megtestesítőire, az egyesület felvirágzására, a távolról idefáradt kedves vendégekre és az egyesület könyvtárának kegyes adománya által megalapítójára gr. Lamberg Fülöpné ő méltóságára, ki a kezdeményezés első percétől fogva a távolból is a legnagyobb érdeklődéssel kísérte a kath. egyesület ügyét, fejlődését.

Végül a tek. szerkesztőség szives bocsánatát kérve e talán inkább helyi érdekű, de mások buzdítására irt sorok hosszadalmasságáért, zárom a megnyitó beszéd végsoraival:

»Isten, király, haza!« ez lesz és legyen mindig jelszavunk s e jelszavak alatt indulva meg munkálkodásunk utján, végzem azzal az óhajással, hogy az Isten legyen velünk mindig, az Isten szeressen minket mindig s az Ő szent segédelmével a kath. polgári egyesület éljen és virágozzék soká, nagyon soká!«

Békési.

Irodalom.

— **Előfizetésre való felhívás:** A »Székelyföld« című diszmunkára. Milleniumi kiadvány. — A keleti Kárpátok tövében, égre-törő bércek alján, él egy maroknyi, tősgyökeres magyar nép; szorgalmas, értelmes, ügyes, a székelyföld, földje: a Székelyföld. Kevés földnek van annyi tájszépsége, kevésnek annyi érdekes őseréjű eredetisége, kevés földön van annyi kincse a természetnek, mint a Székelyföldön. Ott áll ez bájainak, gyógyító erőinek, kincseinek minden esodájával, de ismeretlenül, szegényen elhagyatottan. A turista-évszak beálltával a turista-sereg felkerekedik s a választott irányhoz képest Svájczot, Tirolt, Stájerországot ugyszólván ellepi. A Székelyföld épp ilyen tárgya lehetne az érdeklődésnek, mert — bár hegyei nem nyulnak fel az örök hó szintáig — éppen olyan szép és érdekes, mint azok. A turistákkal tehát — s elsősorban a magyar turistákkal — meg kell ismertetni a Székelyföldet. Az első lépést a Székelyföld alaposabb megismertetésére az **Erdélyrészi Kárpátégység**

teszi meg, *milleniumi kiadványa-képen* megjelenő „*Szekelyföld*” című diszmunkával, mely *Hankó Vilmos dr.* tollából a folyó év végére vagy a jövő év elejére fog megjelenni a 20 iv terjedelmű, diszes vászonkötésű munkának megrendelési ára 2 frt.

— **A „Magyar Sion”** egyházirodalmi havi folyóirathoz megjelent az ezen évi februári 2-ik füzet. Tartalma: Zsinati bíróság Magyarországon 1561-ben, Kollányi Ferencztől. Az isteni gondviselés működéséről, dr. Krammer Györgytől. Szent Ignác lelki gyakorlatainak szíleme, dr. Pethőtől. Irodalmi és művészet: Pázmány Péter összes munkái, Szokolszky Bertalan — Sequeri Pál nagybójtji szent beszédei, dr. Filkuka Lambert metafizikai erkölestana, dr. Székely István »Erő és anyag« című böleseleti munkája. Vegyes közlemények.

— **Segneri Pál nagybójtji szent beszédeiből** megjelent Szokolszky Bertalan Kassai-egyházmegyei áldozár magyar fordításában az I. kötet. Nagyon alkalomszerű, hogy Szokolszky Bertalan éppen most fordította le magyarra Segneri Pál nagybójtji sz. beszédeit. 1894. december hó 9. kétszados évfordulója volt a nagy olasz hitszónok halálának. Mintha csak a kegyeletnek akart volna áldozni munkájával, midőn a keresztény Cicero sz. beszédeivel ismerteti meg a nagy küzönséget. A fordító érdemes munkát végzett. Mert a sz. beszédek sorában, melyek mintául szolgálhatnak, Segneri beszédei kétségen kívül első helyen említendők. A kötetet melegen ajánljuk. Kapható Szokolszky Bertalannál Lasztócson, u. p. Legénye-Mihályi (Zemplénmegye). A munka ára 2 frt 35 kr.

— **A „Katholikus Hitvédelmi Folyóirat”** folyó évi februári füzet a következő érdekes tartalommal jelent meg:

1. **Psichiatria.** A téboly. (Lélektani értekezés) Irta: dr. Sándorffy S.
2. **A modern szegénység és az evangélium.** (folyt. és vége) Irta: Prohászka Ottokár.
3. **Protest. következetesség s vele szemben a katolicizmus.** II. Irta: Rusztikus.
4. **Mükatholikusok** (folyt. és vége) Onokrotalusztól.
5. **Megtértek Csarnoka.** Pfeil Antal gróf. Ford. Kazacsay Árpád.
6. **Protestáns Szemle.** Az eperjesi megopérrált Mátyás madár és a keletiek uniója. Az »önzetlen« Kossuth és a néppárt. Esztergomtól.
7. **Irodalom: Fejér I: A német és templomos lovagok Haralyban.** Ism. K. — Emmerson-Szász: Az emberi szellem képviselői. Ism. Keményfy D. — Dupanloup-Ruscsek: Jézus Krisztus. Ism. T. Pelikán Krizsó.
8. **Vegyesek.**
9. **Neuville Delfina.** A francia forradalom templomfosztogatói. (Egy iv kath. regény melléklet). Ötödik iv.

Ajánljuk e hitvédői vállalatot a kath. olvasó közönségnek szives pártolására. Előfizetési ára egész évre 4 frt. Megrendelhető: a szerkesztőségben. Pozsony, ferencziéknél.

— **„Magyarország vármegyéi és városai”** című alatt egy mű jelent meg, mely az ország minden megyéjét, városát és vidékét a kulturális élet multjának és jelenének összes nyilvánulásában tárgyalva, magában foglalja a történelmi, földrajzi, néprajzi, természeti és hadügyi viszonyokat. Ezen igen érdekes művet a belügyminiszter ajánlja az összes vármegyéknek és városoknak megvételre.

EGYLETEK.

A Szigligeti-Társaság közgyűlése.

M e g h í v ó.

A Szigligeti-Társaság 1895. évi márczius hó 3-ik napján délelőtt tíz és fél óraker, a városháza nagytermében tartja rendes évi közgyűlést, melyre t. Czimet, mint a Társaság tagját, tisztelettel meghívjuk.

A közgyűlés tárgyai lesznek:

1. Társ. főtítkári évi jelentése.
2. Az 1895. évi költségvetés megállapítása.

3. Az 1894. évi számadások és a számvizsgáló-bizottság jelentése alapján a fölmentés megadása.

4. A Társaság irodalmi pályázatainak eredményeiről szóló bírálati jelentések és a nyertes művek mellett beadott jelíges levélek felbontása.

5. Esetleges indítványok, melyek legkésőbb f. évi márczius hó 1-ig alulírott társ. elnökhöz írásban nyújtandók be.

Nagyváradon, 1895. évi február hó 20-án.

K. Nagy Sándor,
társ. főtítkári.

Rádl Ödön,
társ. elnök.

A közgyűlés napján, 1895. márczius 3-án este 8 óraker a »Zöldfa« kistermében társas összejövetel lesz, melyre a t. Tagokat ezennel szintén meghívjuk. Családtagokat és más, a tagok által meghívottakat szívesen látunk.

Az ipartestület ülése.

A héten tartotta az ipartestület előjárósága a rendes havi ülését, mely alkalommal Bertsey György sajnálattal tudatta egy buzgó előjárósági tag Pelikán Ignác halálát. Indítványára özvegyéhez részvétiratot intéznek.

Olvastatott a pénztárnok január havi számadásos jelentése, mely szerint: bevétel 602 frt 14 kr, kiadás 209 frt 78 kr volt. A maradvány 392 frt 36 kr.

Az ipariskola igazgatójának 50 frtról szóló nyugtáját a segédek szakrajztanfolyamának fenntartására megszavazott segélyről kiutalták, bár ellene többen felszóltak.

Következett ezen ülés legfontosabb tárgya, vagyis az iparos menház és szálló felállítására iránti elnöki előterjesztés, mely szerint semmi nehézségbe nem ütközik a terv megvalósítása. Első évben öt agg iparos teljes ellátásban részesülhet, de nincs kizárva annak eshetősége sem, hogy több agg ne részesüljön ellátásban.

Rimanóczy Kálmán levelét, melylyel 30 ezer drb első osztályu faltéglát 20 ezer első minőségű lapos cserepet és 6 drb mázas cserep kályhát felajánl, lelkes éljenzések között vették tudomásul és küldöttségileg köszönik meg.

Rendes Vilmos is 1000 drb téglát ajánl, mit az előjáróság szintén örömmel vett tudomásul és minthogy Rendes Vilmos az ülésen jelen volt, az elnök az előjáróság nevében köszönte meg az ajándékot.

Elnök az ülést 10 percze felfüggesztette és a szünet után azon megállapodás jött létre, hogy az elnökség az előjáróság nevében tegyen előterjesztést a 25.000 frt kölcsön felvételére. Ezzel az ülés véget ért.

Adakozás.

A biharmegyei keresk. ipar- és terményhitelbank 25 frtot és Bauma Vinczené 2 frtot adományoztak az elaggott és munkaképtelen iparosok alapja javára, mely kegyes szívesgyűkért fogadják szívélyes köszönetünket azon megjegyzés mellett, hogy az összegeket rendeltetési helyére bevételeztük.

Nagyváradon, 1895. évi február 23-án.

Medveczky Dezső,

Bertsey György,

a jótékonyági biz. jegyzője. a jótékonyági biz. elnöke.

Felhívás.

Alólirott mély bánattal telt szívvel tudatom, hogy az iparos intézmények lánglelkű úttörője és buzgón működő tagja, Pelikán Ignác szücsmester és kereskedő, az élők sorából jobb létre szenderült. Temetése Apáca-utcai lakásáról ma délután 4 óraker fog végbemenni.

Felhívom városunk összes iparos polgárait, miszerint, ezen az Isten által kiváló tehetséggel megáldott iparügyek bajnoka és szorgalmas munkatársunk végtisztességtételénél teljes számmal megjelenni szíveskedjenek.

Különösen felkérem a megjelenésre a következő iparos intézmények vezetőségét, melyeknek az elhunyt kartársunk szervezői és működői közt tevékeny részt vett. A keresk. és iparkamara iparosztályát. Az ipartestület előjáró és számvéző tagjait. Az ipartestületi segélypénztár igazgatóságát, felügyelő bizottságát és rendes bírósági tagjait. A nagyváradai első

betegsegélyző-egylet választmányát. Az ipartestületi ifjusági önképző-egylet választmányát és működő dalárda tagjait. Az iparos kör választmányát. S mindezen intézmények tisztviselőit.

Fentieket szíves megjelenésre kérve maradtam

Nagyvárad, 1895. febr. 24-én.

Bertsey György,
ipartest. eln.

REGENY-CSARNOK.

Inkognitó.

Jüngst A. elbeszélése.

(2)

Fordította: Bércziházi Bérczy Margit.

I.

— Semmi »de« Schönfeld. Már meguntam az örökös gyámságot, s végre nyg kezdem az életet berendezni, ahogy nekem tetszik. Amennyire visszaemlékezem — Hella hercegnő elgondolkozva dőlt hátra székében, mialatt a nap bucsusugaraitól bearanyozott parkot szemlélte a nyitott ablakon át — amennyire visszatudok emlékezni, mindig mások akarata szerint kellett cselekednem s gondolkodnom. Ha szüleim éltek volna, — a kis bohó hangja remegett — ha anyám gondozhatott s nevelhetett volna, sok minden egész másképp történnék. Ó Schönfeld! hányszor megirigyeltem a kapus kis pőszke lányait, ha a földszintről néha lopva áttekinték, amint boldogan ültek szüleik mellett a párologtál körül! Mily gyakran állottam ott azon fülkében sirva, hogy egy árva hercegnő vagyok. s nem boldog paraszt gyermek! — Egész gyermekkorom örömtelen volt. Francia bonneok, angol nevelőnőkkel váltakoztak, de senkinek sem volt őszinte, szeretetteljes szíve a szegény kis árva hercegleánykához. Nagyanym, — ugy hiszem ön még ismerte e büszke, szigoru hölgyet? — ő örült, ha engem fizetett kezekre bízhatott, mert én, az akaratos, durezás teremtés, az ő utjában voltam. S ha szokott reggeli látogatásom alkalmával kegyesen felém nyújtott kezét megcsókoltam — többé nem közelíthetem fenséges nagyanyám termeihez. Nagybátyám Burgsdorf gróf pedig megelégedett azzal, hogy nagy vagyonomat kezelje, s néha napján benézzen hozzám hogylétemről szerezve magának tudomást. Másik rokonom a herceg ő legfeljebb vadászatkor jött el nagyanyámat meglátogatni, s azon csodálkozni, hogy »a bájos kicsike« ismét két annyit nőtt. Nagyanym halála után a blumenthali Sacré Coeur zárdába küldtek, és akár hiszi, akár nem, kedves Schönfeld, az ott töltött két év életem legboldogabb időszakom volt, habár gyakran megnehezítém a szegény jó hölgyek feladatát. Mert eddig csak idomítva, nem pedig nevelve voltam. Neveltetésem befejezése után következett az örökös egyhangúság: egy pár téli hónap az altdorfi kastélyban a hercegnő felügyelete alatt, mely minden életkedvet képes volt megsemmisíteni. Egy nyári tartózkodás fenséges sógoromnál, itt egy méltóságos rokon, ott egy nagyszületésű néni: mindenütt körülvéve illemmesterektől, s rendreutasítva, mint egy kis gyermek. De most nagykoru vagyok — s végre én leszek én. Terveim készen vannak kedves Schönfeld, Tirolba fogunk utazni.

— Azt hiszem Burgsdorf gróf tengeri fürdőre készül; nem gondolja fönséged, hogy egy ilyen változás...

— Ki beszél Burgsdorf grófról? Géza bácsi utazzék, ahová neki tetszik, csak velem nem. Mi ketten, ön és én Tirolba megyünk, udvarmester s kémekek nélkül, sőt még komornát sem viszünk.

— De hercegnő! mily eszme! Ön és én magunkhoz illő kisérlet és szolgálasményzet nélkül. Ez épen nem illenék!

— Kedves Schönfeld! már megint az a rettenetes szó, mit épen nem szenvedhetek. Kell és fog illeni és ön kedves Schönfeld velem jön. Ön bármit állithat. Azonban kérem szánjon meg, mert nekem még rosszabb a sorsom, mint esipkerózsikának, míg ő alva várta a szabadító lovagot, addig én minden unalmas napot reggeltől estig kénytelen vagyok átélni.

folyamban részt vett, a folyó évben nem pályázhatik. Felhívtnak azon községi faiskola-kezelő néptanítók, kik ezen tanfolyamban részt venni óhajtanak, hogy 50 kros bélyeggel felszerelt kérvényeiket — amelyben életkoruk, nyelvismeretük s a faiskolában töltött eddigi működésük felemlítendő és ezen körülmények közvetlen iskolai hatóságuk által is igazolandók, folyó évi február hó 28-ig közvetlen hozzám felterjeszszék; ezen határidőn túl beérkező kérvények nem fognak figyelembe vétetni. A most említett faiskola kezelő tanítókon kívül mindenik tanfolyamra fel fog még vitetni 3—4 földbirtokos és gazdatiszt is, akik azonban állami ellátásban nem részesülnek. — Ez utóbbiak kérvényeiket szintén f. évi február 28-ig ugyancsak hozzám küldjék be. A tanfolyamot állami költségel végzett hallgatók az országos gyümölcsészeti miniszteri biztos jelenlétében elméleti és gyakorlati vizsgálatot tesznek és ennek eredményéről bizonyítványt nyernek. Budapest, 1895. évi február hó 7-én a földművelésügyi magy. kir. miniszter. Másolat hitelül Nagyvárad, 1895. február 18. Kelepecz Dezső s. k. irodaigazgató. (P. H.)

Hivatalos másolat hitelül

Nagyvárad, 1895. febr. 22.

Sarkadi Ignác,
t. irodaigazgató.

A börze számokban. Érdekes tudósítást közölt a börze forgalmáról a »Nationalzeitung.« Az utolsó 23 év alatt (1871—1894.) az egész világon 120 milliárd márka kibocsátás lett a pénzpiacra dova, tehát évenként átlagban 5.2 milliárd. Ebből 52 milliárd esik államkölcsonre, 14 milliárd pénzintézetekre és bankokra, 54 milliárd pedig vasutakra és iparvállalatokra jut.

Még érdekesebb, amit ugyanezen cikk ír a tavalyi conversiókról. A convertált értékpapírok összege 10.113 milliárd márka. Igaz ugyan, hogy a perzentet 4-re szállították le, de ennek dacára a kamatjövdelem mégis 65 millió márkával szaporodott az elmúlt évben. Ez a növekedés azonban nagyon mérsékelt (!) gyarapítja a tőkeállagot, és ha a conversió-láz tovább terjed, akkor a tőkének gyors gyarapítása ki van zárva.

És sopánkodik tovább, hogy nem eléggé növekedik a tőke, mert a 65 millió évi gyarapodás kevés. Ugyan mikor fognak már jólakni ezek az emberek? És mikor fogja már az állam elég soknak találni arra, hogy — adó alá vesse ezt a munkanélküli jövedelmet is?

A III. országos gazdagylés rendező bizottsága az előkészítő munkálatokat a legszelebb mederben kezdte meg. A kongresszus tervezetét minden magyar gazda megkapja, a ki valamely gazdasági testületnek tagja vagy a ki ez iránt a kongresszus titkárságához fordul (Budapest, Köztelek.) A tagul belépők előleges tájékoztatás végett már e hó végével megkapják azon határozati javaslatokat, melyeket az egyes előadók a kongresszus elé fognak terjeszteni. A tagul való belépésre elég, ha a belépni óhajtó az 5 frt tagsági díjat postautalvánnyal az Orsz. magy gazdasági egyesület pénztárához beküldi s azon, pontos czime közlése mellett, megnevezi azt a gazd. testületet, a melyiknek tagja. Ilyen szövegezett postautalványokat, melyek már tagsági nyilatkozatnak is tekintetnek, a kongresszus titkársága minden hozzáférőnek küld.

Szeszgyárosok értekezlete. A tervezett szeszmonopolium a magyarországi szeszgyárosokat és szesznyakereskedőket arra indította, hogy értekezletre gyűljenek össze a monopolium behozatala ellen való tiltakozás végett. Az értekezletet megtartották a budapesti szeszgyárosok ipartársulatának tanácstermében nagy-számú fővárosi és vidéki szeszgyáros és kereskedő részvétele mellett. Elnökké Adler Károlyt (Budapest) és Szlubek Gyulát (Pozsony) választották. Többek felszólalására elhatározták hogy a monopolium behozatala ellen állást foglalnak és bizottságot küldenek ki, mely tiltakozásuk módját később fogja megállapítani. — A fennebbi értekezleten minden nagyobb vidéki város képviselve volt, csak Nagyvárad hiányzott.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. február 22.

I. Készárú üzlet. Készbuza ma további 2 1/2 krnyi árcsökkenést szenvedett. Malmaink keveset vásároltak, csakis a legszükségesebb mennyiségek fedezését eszközözik, másrészt pedig a kínálat sűrűsebb jellegűtől, ez az árak csökkenését elősegíti. Elkelt 9000 q. hazai buza. Idegen buzából 600 q. szerb áru 75.2 k. 5.35 frton adott el, vámentesen, örleli engedéllyel.

Rozs irányzata nyugodtabb. Elkelt 500 q. 5.40 frt, 200 q. 5.45 frt, 200 q. 5.41 1/2 forint helyben.

Árpa irányzata változatlan.

Tengeri irányzata nyugodt.

Zab irányzata tartott. Elkelt: 100 q. 6.32 1/2 forint, 100 q. 6.20 frt, 200 q. 6.12 1/2 frt, 100 q. 6.05 frt. készpénzítés ellen.

Mai hivatalos jegyzések effektív árakban.

B u z a						
	Minős. súly hektol.	100 kgr. ára		Minős. súly hektol.	100 kgr. ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
F a j						
Bánsági	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	6.50	6.55	79	6.55
„	uj	80	6.60	6.65	81	6.65
„	uj	82	6.70	6.75	—	—
Tiszavidéki	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	6.55	6.60	79	6.60
„	uj	80	6.65	6.70	81	6.70
„	uj	82	6.75	6.80	—	—
Pestvidéki	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	6.50	6.55	79	6.55
„	uj	80	6.60	6.65	81	6.65
„	uj	82	6.70	6.75	—	—
Fejérmeyei	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	6.50	6.55	79	6.55
„	uj	80	6.60	6.65	81	6.65
„	uj	82	6.70	6.75	—	—
Bácskai	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	6.60	6.65	79	6.65
„	uj	80	6.70	6.75	81	6.75
„	uj	82	6.80	6.85	—	—
Román	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	—	79	—	—
„	uj	80	—	81	—	—
„	uj	82	—	—	—	—
Szerb	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	—	79	—	—
„	uj	80	—	81	—	—
„	uj	82	—	—	—	—
Bolga	uj	74	—	75	—	—
„	uj	76	—	77	—	—
„	uj	78	—	79	—	—

II. Határidő üzlet. Az enyhe időjárás a márcziusi felmondások közelethez hangulatot keltenek, mely az árak újabb csökkenésében nyert kifejezést. Buza és rozs 2—3 krral, tengeri 2 krral, zab 3—3 krral olesóbodtak és a délutáni forgalom alkalmával további 2—3 krnyi árcsökkenéssel zárulnak. Zab ószre 6.04—6.06 forintot kottetett.

Előfordult kötések: buza tavaszra 6.43—6.48 frt, buza ószre 6.85—6.91 frt, rozs tavaszra 5.39—5.44 frt, tengeri máj.—jun. 6.17—6.22 frt, zab tavaszra 6.00—6.03 forint, káposzta-repece augusztus—szeptemberre 10.50—10.60 forint.

Sertés-üzlet.

K ő b á n y a, február 22. Készlet: 103.233 drb. Urasági öreg kövér I. rendű: 46 1/2—47 1/2 kr.; közép: 46 1/2—47 1/2 kr.; sildő kövér: 49—50 kr.; sovány: 47—48 kr.; Román: —; Szerb kövér 46—47 kr.; könnyű 45—46 kr. A hizott sertés üzlet irányzata: változatlan.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsde: 1895. febr. 23-án.

Magyar aranyjárdék 4%	—	—	—	124.—
Magyar koronajárdék	—	—	—	99.30
Magyar vasuti kölcson aranyban 4 1/2%	—	—	—	128.—
Magyar vasuti kölcson ezüstben 2 1/2%	—	—	—	104.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—	—	—	125.75
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	—	—	—	98.25
Italmérsi jog megváltási kötvény	—	—	—	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	—	—	—	98.25
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcson	—	—	—	162.55
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcson	—	—	—	153.—
Osztrák járdék papirban	—	—	—	101.75
Osztrák járdék ezüstben	—	—	—	102.—
Osztrák járdék aranyban	—	—	—	125.—
Osztrák korona járdék	—	—	—	100.75
1860. osztr. államsorsjegyek	—	—	—	159.—
Osztrák-magyar bankrészevény	—	—	—	1085.—
Magyar hitelbank részevény	—	—	—	488.50
Osztrák hitelintézet részevény	—	—	—	408.75
Osztrák-magyar államvasuti részevény	—	—	—	395.—
20 frankos arany (Napoleon'd'or)	—	—	—	982.—
Német birodalmi márka	—	—	—	60.40
London vista	—	—	—	123.80
Paris vista	—	—	—	49.10
20 márkás arany	—	—	—	12.08

BANK-IRODA. PÉNZKÖLCSONÖK.

— Azon kis- és nagybirtokosok, háztulajdonosok, vagy egyéb fekvőségek birtokosai, kik 4%-os kölcson töllesztésre óhajtanak felvenni, forduljanak **Lövinger J. János** irodájához (Nagyvárad, Kapuczinus-utca 68, Stépán-ház.); ugyanaz értesíti a t. közönséget, hogy a kölcsonök **300 forinttól kezdve bármely összegig vehetők fel.** Minden a bank szakmába vágó tárgyak nálam kaphatók. — (43) 0—2

NYILTÉR.

A „NEW-YORK“ ÉLETBIZTOSÍTÓ TÁRSASÁG

tekintetes

VEZÉRIGAZGATOSÁGÁNAK

Budapesten.

Társaságuk a néhai apósom

SZEGHY KÁLMÁN úr

elhalálózása folytán esedékessé vált

10,000 koronát,

habár a biztosítás csak alig 8 hónapig állott fenn, a halálózási bizonyítékok benyújtása után **12 nap alatt** a legelőzékenyebb módon kifizette a nagyváradai főügynökség útján, — miért is el nem mulaszthatom, gyors és kuláns eljárásukért őszinte köszönetemet kifejezni.

Nagyvárad, 1895. február hó 22.

Tisztelettel

JANCSÓ LAJOS,
lat. sz. kápt. gazdatiszt.

MEGHIVÁS.

A polgári takaré- és segélyszövetkezet

1895 évi márczius hó 3-án d. e. fél 11 órakor, saját helyiségében (Szt. László-tér Kovács-féle házban) tartja

évi közgyűlését,

melyre a t. üzletrészesek ezennel meghívtnak.

Tárgyak:

1. Az igazgatóság jelentése az 1894-dik évről.
2. A felügyelő bizottság jelentése a számvizsgálatról.
3. Az igazgatóság és felügyelőbizottság felmentvénye feletti határozathozatal.
4. A tisztviselők kérvénye tiszteletdíjaik megjavítása iránt.
5. 5 felügyelő bizottsági tag választása.
6. Esetleges indítványok. *)

Nagyvárad, 1895. február 21.

Sarkady Tihamér,

elnök.

(56) 1—1

*) Az alapszabályok értelmében a közgyűlésen csak azon indítvány tárgyalható, mely 3 nappal előbb írásbelileg benyújtatik.

Hirdetéseket

elvéllal jutányos áron

0—14 (19)

a

„Tiszántúl“

kiadóhivatala:

Nagyvárad, Apáca-utca 3.

EGY EGÉSZEN UJ
női selyem
jelmez-toalett
eladó.

(54) 3-2

Czim a kiadóhivatalban.

1488
1894 szám.**Árverési hirdetés.**

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közlése teszi, hogy a temesvári kir. törvényszék 1894. évi 1381 számú végzésével **Temesvármajoroki népbank** felperes részére **Kafga János** ellen 130 frt követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt 346 frtra becsült ingóságokra a Nagyvárad-városi kir. járásbíró 16394/94. számú végzésével az árverés elrendeltetvén, annak a temesvári takarékpénztár, **Huszly István** felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Borz-utca 395. sz. a. leendő megtartására határidőül **1895. évi márczius hó 7-ik napján délután 2 órája** tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt szobabutorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénzfizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Fölhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez e végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alólirt kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetésnek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1895. évi február hó 20-ik napján.

Batig Ferencz,
kir. bír. végrehajtó.

(51) 1-1

Tejeladás.

A nagyváradai I. sz. káptalani uradalom micskei gazdaságából naponként literes és félliteres bedugaszolt palackokban, kifogástalan minőségű, egészséges tej fog Nagyváradra a vevők részére beszállítani.

Megrendelést elfogad az uradalom központi irodája Barátok-utca 854. sz. a. s ugyanott az eladás feltételei is megtudhatók.

Szabó Ferencz,

(2) 0-13 uradalmi igazgató.

MEGHIVÁS.

A „**Biharmegyei takarékpénztár**“
NAGYVÁRADON

1895. február 26. napján d. e. 11 órakor
az intézet üzlethelyiségeiben

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a t. cz. részvényesek meghivatnak. *)

Tárgysorozat :

1. Igazgatósági jelentés.
2. Az alapszabályok megváltoztatása.
3. Egy igazgatósági tag megválasztása.

Kelt Nagyváradon, 1895. február 10.

Az igazgatóság.

*) Figyelmeztetés az alapszabályok 46. §-ára. Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik három nappal a közgyűlést megelőzőleg legalább egy hó előtt saját nevére írt részvényeit a társaság pénztárába letenni.

EZÜST ÉREM
1879.

Müller Károly

TEPLOMFESTŐ ÉS ARANYOZÓ

Nagyváradon.

ARANY ÉREM
1886.

A templomfestészet és aranyozás terén elért sikereim arra bátorítanak, hogy e szakokban magamat a főtiszt. Papságnak mély tisztelettel ajánljam.

Uj és régi oltárok aranyozását, festését, illetve márványozását.

Templomok kifestését szent képekkel együtt
illendő árak mellett vállalom.

Kívánatra tervezetekkel készségesen szolgállok.

Főtörökvésem, hogy esinos és izléses maradandó munkával fokozzam az eddig irányomban tapasztalt pártfogást és nagy szerencsémnek tartandom, ha szükség esetén a főtiszt. Papság rendelményeivel megtisztel.

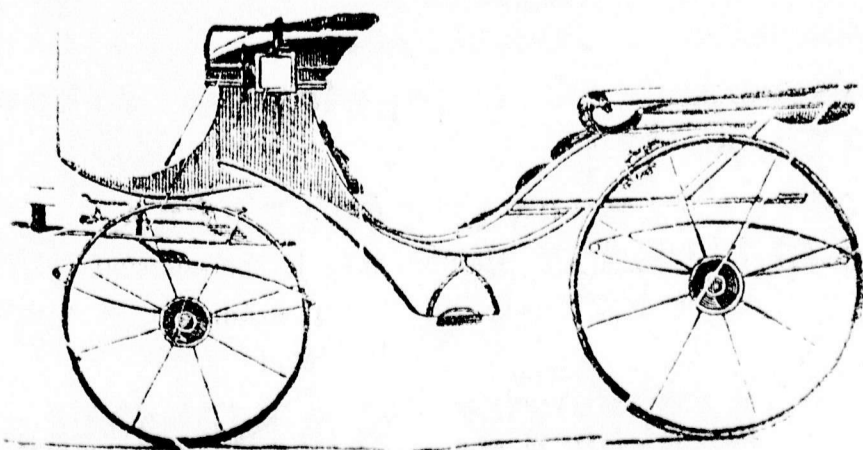
(48) 2-10

MÜLLER KÁROLY, aranyozó.

BODÁNSZKY LIPÓT

(32) 6-10

kocsigára Nagyváradon, Apáca-utca (saját ház).

Uj kocsik nagy raktára.

Vagyok bátor nagy raktáramat kész uj kocsikkal és pedig

nyitott, fedeles, ruganyos és rugany nélküli,

tartós erős szerkezetű, csinos formájú s szép kiállítású kocsijaimat a mélyen t. közönség b. figyelmébe ajánlani.

Kocsijavításokat és megrendeléseket **kerékgyártó, kovács, fényező és sattler** munkára nézve ezután is elvállalok s saját műhelyeimben gyorsan, jutányosan és pontosan foganatosítok.

Ugyanott jó karban levő, kevéssé használt kocsik jutányosan kaphatók.

Teljes tisztelettel **BODÁNSZKY LIPÓT,** kocsigyártó.

Meghívás

a „Nagyváradai Takarékpénztár
Részvénytársaság“

48-ik rendes közgyűlésére,

mely

1895. évi márczius hó 10-ik napján

d. e. 10 órakor

saját üzleti helyiségében fog megtartatni.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóság jelentése az 1894-ik év üzleti eredményéről.

2. A felügyelő bizottság jelentése az 1894. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereség felosztása iránti határozathozatal.*

3. Az alapszabályok 40-ik szakasza értelmében kilépés és lemondás folytán megüresedett napibiztosi állások választás utjánai beöltése.

4. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíj-alap állásáról.

Minden részvényes, ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlést megelőzőleg a társaság pénztárába részvényeit, melyet legalább egy hó előtt saját nevére iratott szelvényeivel együtt letenni, hol az öt megillető szavazat számát előtűntető térítvényvel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlethelyiségben, f. évi márczius hó 2-án a részvényesek által megtekinthető.

Kelt Nagyvárad, 1895. február hó 19.

SAL FERENCZ,

kir. tanácsos, igazg. elnök.

(51) 1-1

* Figyelmeztetnek a részvényesek, hogy az alapszabályok 15. §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell jelen lenni, kik a részvénytőkének legalább 1/3-ad részét képviselik.

GRÓF ESTERHÁZY GÉZA-FÉLE

Cognac-gyár részvénytársaság

BUDAPESTEN.

TELJESEN BEFIZETETT RÉSZVÉNYTŐKE

640,000 korona.

(50) 2-10

az osztrák-magyar birodalom egyik legnagyobb Cognac-gyára.

Gyárunk a legújabb technikai vívmányok alapján van berendezve és a francia gépeink feldolgozási képessége évenként

1 millió 752 ezer liter bort vesz igénybe.

Esterházy-Cognac

tiszta borból idegen anyagok hozzákeverése nélkül készül s ezért a közönség kedvencz itala.

Legelőkelőbb orvosi tekintélyektől ajánlva.

Több 1000 elismerő
nyilatkozat.

Diszoklevél, aranyérem s
diszkeresztrel kitüntetve.

Kapható minden nagyobb üzletben.

Tisztán kezelt, természetes

HEGYI BOROK,

leszállított árban!

Magyarád borvidékén sikerült nagymennyiségű **kitünő borokat** összevásárolnom, s azon kellemes helyzetben vagyok, hogy üzletemben

MÁTÓL KEZDVE:

1 liter jó, magyar munkás-bor . . . 20 kr. | 1 liter kitünő asztali ó-bor . . . 24 kr.

100 liter . . . 19 frt.

1 liter Magyarádi új bor . . . 28 kr.

1 liter Magyarádi pecsenye bor . . . 48 kr.

1 „ Magyarádi ó-bor . . . 32 „

1 „ Magyarádi bakator . . . 60 „

1 „ Magyarádi ó-bor I. . . 40 „

1 „ Ménesi veres bor . . . 60 „

DALMÁT VERES BOR, literje . . 32 kr.

Mindennemü üvegelt csemege-, aszú- és pezsgőborok a **legolcsóbb árban.**

A „RÉPÁTI“

LEGJOBB S LEGOLCSÓBB GYÓGYSÁVANYUVIZ FŐRAKTÁRA.

Raktáron tartok állandóan finom, nemes faj **ALMÁKAT**. Ajánlom még jól berendezett **FÜSZER- és CSEMEGE-ÜZLETEMET. BOROKAT**, nagybani vételnél a legelőnyösebb árban számítom, s vidéki rendelvényeket a legpontosabban eszközölöm.

Kiváló tisztelettel

Telefon-összeköttetés!

(45) 3-5

MERTZ NÁNDOR,

Nagyváradon, Nagy-Körös-utca, Mertz-ház.